Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Нархи: 10 сўм

1993 йил 28 май, жума

№ 97—98. (21.449).

ҚИРҒИЗИСТОН ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Қирғизистон Республикасининг Президенти Асқар Акаев бошчилигидаги ҳукумат делегацияси 27 май куни Тошкентга келди. А. Акаев Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов билан учрашди. Суҳбат чоғида Қирғизистон ўз валютасига ўтиши натижасида иқтисодий муносабатларда вужудга келган муаммолар муҳокама қилинди. Давлат бошлиқлари қўшни республика аҳолиси қўлидаги рублларни тезроқ қайтариб олиш, бу пуллар Ўзбекистонга ўтишига йўл қўймаслик воситаларини муҳокама қилдилар.

Сўнгра музокаралар делегация аъзолари иштирокида давом эттирилди.

(ЎзА).

ЖУРНАЛИСТЛАР ТАШРИФИ

Жумҳуриятимизнинг етакчи нашрлари бош муҳаррирлари, телевидение ва миллий ахборот агентлиги вакиллари Тошкентдаги «Электр аппаратлари» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси фаолияти билан танишдилар. Маълумки, бирлашма Марказий Осиёдагина эмас, балки Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида ҳам электртехника саноатининг йирик корхоналаридан бири ҳисобланади. Бу ерда ҳозир 10 мингга яқин ишчи ва хизматчи меҳнат қилмоқда. Бирлашманинг Тошкент, Андижон, Марҳамат, Тахиатош ва бошқа шаҳарларидаги филиаллари ҳам самарали иш олиб боряпти. Унда ишлаб чиқарилаётган ускуналар, иссиқлик ва атом электрстанцияларида технологик жараёнларни автоматик бошқариш ва назорат қилиш жиҳозлари, реле ва халқ истеъмоли моллари, ҳар бир хонадон учун зарур электр ўчириб-ёндиргичлар бозор иқтисодиёти шароитида ҳам харидоргир бўлиб қолмоқда. Бу маҳсулотлар 38 мамлакатга чиқарилмоқда.

Журналистларнинг корхонага ташрифи бежиз эмас эди, албатта. Бирлашмада жорий этилаётган бошқарувнинг замонавий услуби, янги технологиялар сифатли, жаҳон мезонларига жавоб берадиган маҳсулот ишлаб чиқариш, ишчи ва хизматчиларни юқори маош билан таъминлаш имконини бермоқда. Бирлашма билан Ўзбекистон журналистлар уюшмаси ўртасида яхши ҳамкорлик алоқалари ўрнатилган. Қаламкашлар корхонадаги илғор тажрибаларни оммалаштиришга кўмаклашаётган бўлсалар, бирлашма бир қанча нашрларга ҳомийлик қилмоқда.

Матбуот вакиллари бирлашманинг асосий корхонасида бўлдилар, бу ердаги тиббий хизмат ва дам олиш хоналари, спорт зали, ошхоналарни кўздан кечирдилар, ишчи ҳамда хизматчилар билан суҳбатлашдилар.

(ЎзА).

Ислом КАРИМОВ:

«ҲАР ҚАНДАЙ МУХОЛИФ БИЛАН БАҲСЛАШМОҚҚА ТАЙЁРМАН...»

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Труд» газетаси саволларига жавоблари

— Кўплар Ўзбекистон деганда ҳозир собиқ иттифоқ ҳудудида жуда тансиқ бўлиб турган ижтимоий-сиёсий барқарорликни тушунади. Аммо бу барқарорлик нималар ҳисобига таъминланмоқда ва «кучли Президент қўли», «қаттиқ тартиб», таъбир жоиз бўлса, демократиянинг муайян чекланиши бу борада қандай ўрин олмоқда?

— Ҳа, бу, ҳақиқатан ҳам, энг муҳим саволдир. Ўзбекистонга қизиқиб қараётган барча кишилар шунга эътибор берадилар. Чет эллардаги, АҚШдаги бир қанча ижтимоиётчилар, сиёсатчилар иттифоқ барбод бўлгандан сўнг кўп минтақаларда ва, аввало Ўрта Осиё, Кавказ, Молдова каби жойларда миллий низолар, бошбошдоқлик, ўзаро кураш муқаррар, деб олдиндан башорат қилиб қўйганликларини эслатмоқчиман. Иттифоқ замонида содир бўлган ва бошқа жойлардаги фожиали қарама-қаршиликлар силсиласини «бошлаб» берган Фарғона воқеалари ҳам рўкач қилиб кўрсатилган эди. Ўшанда фактларгина эмас, айни вақтда бу фактларнинг матбуотда нохолисона талқин этилганига, 1989 йил 14 июнда ўша пайтдаги Бош вазир Рижков ва Давлат Хавфсизлиги комитетининг бошлиғи Чебриков иштирокида шоша-пиша ўтказилган «актив» деб аталмиш йиғинда чиқарилган биздаги «миллатчилик муаммолари»га оид пала-партиш хулосалар ҳам рўкач қилинган эди... Юқоридан ва «холис»

Москвадан — КПСС Марказий Комитети томонидан ўшанда мутлақо нохолисона фикрлар айтилган эди.

Энди биз бирмунча тажриба орттирдик ва миллий, ижтимоий муносабатлар хусусида бундай қатъий фикр ва мулоҳазаларни айтмаймиз. Бу ерда фақат мутаассиблар яшайди ва ислом динининг ўзи мутаассибликдан иборат, деган ақидага асосланиш аввал бошданоқ ғирт ёлғондир. Олдиндан нотўғри хулоса чиқаришнинг илдизи шундаки, Москвада ўтириб олиб, Марказий Осиёдаги воқеаларга менсимай, юқоридан баҳо бериб бўлмайди. Бу халқнинг ўз анъаналари, ўз фазилатлари, ҳозир расм бўлган ибора билан айтганда, ўз менталитети, минг йиллик маданиятидан фахрланиш туйғуси бор. Шуни эсда тутгандагина бирон-бир баҳо бериш мумкин. Шу жумладан, ҳокимиятнинг ўрни, демократиянинг қарор топиши ҳақида ҳам гапириш мумкин. Халқимиз — жуда меҳмондўст, сабр-қаноатли халқ. Бу жиҳатдан у, жоиз бўлса, барча қийинчиликларга бардош берадиган русларга ўхшаб кетади. Ўзбеклар — бошқаларга жуда хайрихоҳ. Сизга шуни эслатсам бўлади — Болтиқбўйида миллатчилик кучайган пайтда ва Кавказнинг кўпгина жойларида рус тилида гапиришни атайлаб хоҳламаганларида, Ўзбекистонда бундай бўлмади... Сизнинг саволингизга жавобан шуни таъкидламоқчиман: биз иқтисодиёт, сиёсат соҳасида, ижтимоий соҳада, бозорга ўтишда қилаётган ҳамма ишларимиз атайлаб миллатлараро, ижтимоий тотувликни таъминлаш билан боғланди. Мен мана шу тотувлик учун, ижтимоий барқарорлик учун ҳамма ишни қилишга тайёрман.

— Мавжуд шароитда шу тотувликка эришиш йўлида сиз жамиятни демократиялаш жараёнларини бирмунча чеклашга тайёрсиз, деса бўладими?

— Бу — ҳам кўп учрайдиган савол. Баъзи гапларни такрорлашимга тўғри келади. Айрим жойларда бамисоли портлашдек тез содир бўладиган воқеалар бу ерда бошқачароқ баҳоланади. Назаримда, руслар ҳам «жазава билан даволаш», инқилобий ёки тўғрироғи сохта инқилобий ларзалар билан боғлиқ воқеаларни ёқтирмайди. Биз инқилобий сакрашларга қаршимиз, аста-секин, синалган йўлдан бориш тарафдоримиз. Мен рақибларимга, танқид қилувчиларга шу ҳақда қайта-қайта гапиряпман. Модомики, биз кимларнингдир андозасига «тушмаётган» бўлсак, бундан ривожланиш нотўғри йўлдан кетяпти, деган маъно чиқмайди. Бас, шундай экан, кимнингдир назарида Ўзбекистондаги қайсидир жараёнлар, ислоҳотлар секинроқ бораётгандек, инсон ҳуқуқлари бузилаётгандек туюлаётган бўлса, ҳар бир ҳолатда мавжуд вазиятни ва бизнинг хусусиятларимизни ҳисобга олиб, чуқурроқ мулоҳаза юритишни илтимос қилган бўлур эдим. Бизнинг юртимизда яшаб кўрган, халқнинг анъаналарини, турмуш тарзини, ахлоқий ва маънавий қадриятларини билган кишигина буни тушуниши мумкин.

(Давоми иккинчи бетда).

Шеробод — қадим Бақтрия империяси даврида гуллаб яшнаган кент эди. Беҳад чорваси-ю нафис кулолчилиги билан бу юрт етти иқлимга довруғ таратган. Харобаларидан топилган нодир ашёлар шундан далолат бермоқда.

Минг йиллик тарихга эга Шеробод кулолчилиги ҳамон навқирон. Эндиликда уни авлодлар давом эттирмоқда. Айниқса, сополсоз рассом Қудрат Асроров бошчилигидаги гуруҳ аъзолари сопол идишларга сайқал беришда ўз кучларини аяшмаяпти. Яқинда рассом Асрор Қудратов мамлакатимиз байроғи ва туғроси (герби)ни улкан вазага муҳрлади. Завод шу сингари вазалар чиқаришни кенг кўламда бошлаб юборди.

Суратда: завод рассоми Зилола Арслонова ўзи тайёрлаган маҳсулотни намойиш қилмоқда.

И. ХЎЖАЕВ (ЎзА) олган сурат.

ЖАҲОН ТАЖРИБАСИНИ ЎРГАНИБ

Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетида «Жаҳон қишлоқ хўжалиги тажрибаси ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги» мавзуда халқаро анжуман иш бошлади.

— Анжуманда муҳим ижтимоий ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган масалалар муҳокама қилинади, — деди Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси, университет ректори С. Саидқосимов. — Жумладан, минтақадаги умумий иқтисодий вазият, Марказий Осиёда қишлоқ хўжалиги тараққиётининг йўналиши ва вазифалари, сув-ер, демографик сиёсат мавзуларида қизиқарли суҳбат ва мунозаралар бўлиб ўтади.

Анжуман 29 май куни давра суҳбати билан ўз ишини якунлайди.

(ЎзА).

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

ЭКОЛОГЛАРНИНГ ХАЛҚАРО УЧРАШУВИ

27 май куни Ўзбекистон пойтахтида Халқаро Экология Кенгаши (ХЭК)нинг учинчи сессияси очилди. Бу кенгаш МДҲга аъзо бўлган давлатлар бошлиқларининг қарорига биноан тузилган эди. Сессия ишида Арманистон, Беларусь, Россия, Тожикистон, Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон табиатни муҳофаза қилиш вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари қатнашмоқдалар. Озарбайжон ва Гуржистон вакиллари, шунингдек БМТнинг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш дастури — ЮНЕП вакиллари учрашувга кузатувчи сифатида келдилар.

ХЭК учинчи сессиясининг кун тартибига биноан «Орол денгизи ва Орол бўйи муаммоларини ҳал қилишга, Орол минтақасини экология жиҳатидан соғломлаштиришга ва унинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётини таъминлашга оид биргаликдаги ҳаракатлар тўғрисида» шу йил март ойида Қизил Ўрдада имзоланган ҳукуматлараро битимни бажаришга доир қўшма чора-тадбирлар ҳам муҳокама қилинади.

«Экология ва атроф табиий муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги ўзаро алоқалар хусусидаги битимга илова қилинадиган протокол» Тошкент учрашувининг бош якуний ҳужжати бўлади, унда ХЭК аъзоларининг мажбуриятлари белгилаб берилади, деб назарда тутилмоқда.

Халқаро Экология Кенгашининг учинчи сессиясини очиш маросимида Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков мажлис аҳлини табриклаб нутқ сўзлади.

(ЎзА мухбири)

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Фарғонада халқ депутатлари вилоят кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессияси якунлари ҳамда республика Президенти Ислом Каримовнинг сессияда сўзлаган нутқида ва «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг» рисоласида баён этилган фикрлар асосида вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш вазифалари муҳокама этилди. Вилоят ҳокими М. Исломов шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Ш. Йўлдошев сўзга чиқди.

(ЎзА).

САМИМИЙ СУҲБАТЛАР

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг биринчи котиби М. Расулов Наманганга келиб, табиий офатдан жиддий зарар кўрган туманларда дала меҳнаткашлари ҳузурида бўлди. Чортоқ, Уйчи ва бошқа туманлардаги хўжаликлар пахтакорлари билан суҳбат пайтида шу нарса таъкидландики, деҳқонлар табиий офат оқибатларини тез вақт ичида тадбиркорлик билан тузатадилар.

Ўзбекистон ХДП вилоят кенгаши томонидан табиий офатдан зарар кўрган бир неча оилага моддий ёрдам кўрсатилди.

Ф. ЙЎЛЧИЕВ.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КЕНГАШИНИНГ ПЛЕНУМИ

26 май куни Ўзбекистон Халқ демократик партияси Тошкент вилоят кенгашининг пленуми бўлди. Унда Ўзбекистон ХДП Тошкент вилоят кенгаши Ҳаракат дастурининг бажарилиши ҳамда вилоят партия ташкилотларининг Марказий Кенгаш VII пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Шу юзасидан Тошкент вилоят партия кенгашининг биринчи котиби Ў. Турғунов маъруза қилди.

Пленумда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг иккинчи котиби М. Қирғизбоев, Тошкент вилоят ҳокими С. Д. Саидалиев қатнашиб сўзга чиқдилар.

МУСТАҚИЛЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Бир ярим асрлик мустамлака зулмидан халос бўлиб, эндиликда ўз истиқлол ва тараққиёт йўлини белгилаб олган Ўзбекистоннинг миллий истиқлол мафкураси қандай бўлмоғи керак? Мустақил мамлакатимизда адолатли, демократик, фуқаролар жамияти қуришни эзгу мақсад қилиб қўяётган эканмиз, бунда биз қандай маънавий қадриятларга асосланмоғимиз лозим.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашида «Мустақил Ўзбекистоннинг миллий ватанпарварлик мафкурасини ишлаб чиқиш йўллари» мавзусида 25 май куни ўтказилган давра суҳбати иштирокчилари бугунги кун тартибида турган ана шу долзарб масалаларга жавоб излаш, аниқ амалий тадбирлар белгилаш борасида атрофлича фикр алмашдилар.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши котиби Акмал Саидов, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг миллатлараро муносабатлар, тил ва маданият масалалари қўмитаси раиси П. Қодиров, республика фахрийлар уюшмаси ташкилотлари кенгашининг раиси Б. Раҳимов, Олий Кенгаш халқаро ишлар қўмитасининг раиси П. Қирғизбоев, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг муовини Э. Халилов, тиббиёт фанлари доктори, профессор Н. Деҳқонхўжаева, Олий Кенгаш миллатлараро муносабатлар, тил ва маданият масалалари қўмитаси раисининг муовини С. Зинин, Ўзбекистон ХДП Яккасарой тумани кенгашининг биринчи котиби З. Давронов, Тошкент шаҳар партия кенгашининг мафкура бўлими мудири Н. Ғиёсов ва бошқалар ўз қизиқарли фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Улар миллий истиқлол мафкурасини яратиш учун асос бўладиган мустаҳкам замин — беқиёс миллий маънавий қадриятларимиз мавжудлиги, тарихимизнинг турли даврларида ўтган, жаҳон тан олган буюк алломаларимиз таълимотларига мурожаат қилиш, шунингдек, бу ишда умуминсоний қадриятлардан ҳам самарали фойдаланиш жоизлиги тўғрисида сўз юритдилар.

Шундай мафкурани яратишда Ўзбекистон Республикасининг биринчи Конституциясига, қонунчиликка, маҳалла, меҳнат ва ватанпарварлик тарбиясига кўп аҳамият бериш даркорлиги таъкидланди. Махсус Давлат дастури, Миллий маънавият, Мафкура марказлари тузиш ҳақида аниқ амалий таклифлар айтилди. Миллий истиқлол мафкурасини яратишда шошма-шошарликка, айни вақтда кампаниябозликка ҳам йўл қўймай, балки аниқ-равшан амалий иш қилиш зарурлиги, яратилажак мафкура мустақиллигимизга хизмат қилиши лозимлиги алоҳида қайд этилди.

Давра суҳбатида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг иккинчи котиби М. Қирғизбоев қатнашди.

Ўзбекистон ХДП МК матбуот маркази.

АНДИЖОНДА ТУРКИЯ АВТОБУСЛАРИ

Андижон шаҳрида йўловчиларга автобус хизмати кўрсатиш бирмунча яхшиланди. Шаҳарда Жанубий Кореядан келтирилган янги автобуслар қатнай бошлаганига кўп бўлгани йўқ.

Шу кунларда шаҳарда Корея автобуслари билан бемалол «беллашадиган», кўриниши жуда чиройли, ўриндиқлари юмшоқ бошқа хил автобуслар йўловчилар хизматига чиқарилди. Бошқариш қулай бўлган бу автобуслар Туркиядан келтирилди.

Кўп йўловчилар бу ғамхўрликдан хурсанд. Лекин автомобиль корхоналарининг раҳбарлари, ҳайдовчилар эса баъзи бебош ўсмирлардан хафа. Сабаб: улар янги автобусларнинг ярақлаб турган юмшоқ ўриндиқларини пичоқ ёки тиғ билан қирқиб қўйишяпти. Чамаси яхши нарсаларни қадрлашни бундай ёшларга тушунтириш зарурга ўхшайди.

УЛУҒ ОЛИМ ХОТИРАСИ

Халқимиз, маданият аҳли, қолаверса, зиёлилар Иброҳим Мўминовни миллий фанимизнинг ривожига қимматли ҳисса қўшган, фалсафа фанида ўзига хос мактаб яратган, юзлаб, минглаб ёш олимларга устозлик қилган аллома, давлат ва жамоат арбоби, ажойиб инсон сифатида биладилар, эслайдилар.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Фалсафа жамияти, республика зиёлилари илм-маърифат уюшмаси, ТошДУнинг фалсафа факультети уюштирган хотира йиғилиши ана шу унутилмас сиймога бағишланди. Тошкент автомобиль йўллари институтида ўтказилган бу хотира кечасида академик Э. Юсупов «И. Мўминов атоқли олим, йирик фан ташкилотчиси, давлат ва жамоат арбоби» мавзуида маъруза қилди. Олимнинг шогирдлари — С. Шермуҳамедов, М. Ҳайруллаев, М. Баратов ва бошқалар сўзга чиқиб, Иброҳим Мўминовнинг миллий фан ва маданиятимизда тутган ўрни, ижтимоий фанларни ривожлантиришга қўшган буюк ҳиссаси, тарихимизни ўрганишдаги жасоратли хизматлари, анъаналари, бетакрор инсоний сифатлари ҳақида гапирдилар.

• ХДП ҳаётидан •

ТАКЛИФ МАЪҚУЛЛАНДИ

Партиядан холи этилган муассаса ва билим юртларида ишлаётган ХДП аъзолари ҳозирги мураккаб ижтимоий-иқтисодий шароитда жипслашиш, меҳнат жамоаларида ишлаб чиқариш кўрсаткичларини ошириш ва тартиб интизомни мустаҳкамлаш мақсадида иш жойларида ҳудудий-касбий партия ташкилотлари тузиш таклифи билан Ўзбекистон ХДП Жиззах шаҳар кенгашига мурожаат қилдилар.

ХДП аъзоларининг сиёсий фаолияти ошаётганидан далолат берувчи бу таклиф инобатга олинди. Шаҳар кенгаши 33 та муассасада ҳудудий-касбий партия ташкилотларини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. Улар орасида вилоят молия ва солиқ бошқармалари, шаҳар ҳокимлиги, 12-, 22-ҳунар техника билим юртлари, халқ таълими бошқармаси ва Жиззах давлат муаллимлар илмгоҳи бор.

Б. РИЗАЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

Қамаши районида партия фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн иккинчи сессияси ва ЎзХДП Марказий Кенгаши еттинчи пленуми якунлари асосида партия аъзоларининг вазифалари муҳокама қилинди. Бу тўғрида район партия кенгашининг биринчи котиби Ж. Расулов маъруза қилди.

Йиғилишда ХДП Қашқадарё вилоят кенгашининг биринчи котиби, Ўзбекистон Республикаси Халқ депутати Ф. Омонов ва район ҳокими Р. Бозоровлар сўзга чиқдилар.

М. КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

АЪЛОЧИ ЎҚУВЧИЛАР УЧУН

Яқинда Қоракўл райони ҳокими аълочи болаларни рағбатлантириш мақсадида маҳаллий бюджет ҳисобидан 76 та 500 сўмлик стипендия жорий этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бундай қарор учун Ўзбекистон ХДП район кенгашининг туман ёшлар иттифоқи кенгаши билан ҳамкорликда ўтказган қўшма пленуми тавсияси асос бўлди.

Ушбу пленумда бозор иқтисодиёти шароитида ўқувчиларни ижтимоий муҳофаза этишнинг бошқа чоралари ҳам белгиланди. Жумладан, тадбиркорларга кам даромадли оилалар фарзандларини оталиққа олиш, халқ таълими бўлимига эса ота-оналар йиғилишларини келгусида мактабдан маҳалла қўмиталарига кўчириш таклиф этилди.

Н. НАИМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

БЕШАЛАСИ МОСКВАДАН

Бугун-эрта Москвадан Самарқандга беш сайёҳ келади. Албатта, келса келибди-да, дерсиз. Гап шундаки, улар бир ҳафталик бепул зиёратни ақлу заковатлари ва юртимизга бўлган қизиқишлари туфайли қўлга киритдилар.

Республикамизнинг Россиядаги элчихонаси «Вечерная Москва» рўзномаси орқали «Ўзбекистонни биласизми?» деган мавзуда танлов ўтказди. Москвалик беш киши бу танловда ғолиб чиқиб, серқуёш ўлкамизга бепул саёҳат қилиш имкониятини қўлга киритди. Улар шунингдек, Бухоро, Хива ва Тошкентда ҳам бўлишади. Чипталар нархи осмонга чиқаётган бир пайтда ақлу заковат ва илм инсонга фойда келтирар экан...

Ф. ТОШЕВ.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

МАҲАЛЛИЙ СОЛИҚЛАР ВА ЙИҒИМЛАР ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун маҳаллий солиқлар ва йиғимларни жорий этиш шартлари, тартибини, шунингдек давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг мазкур масалаларни ҳал этишдаги ваколатини белгилаб беради.

Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар минтақани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш манбаини вужудга келтириш, табиий ва бошқа моддий ресурсларни такрор ишлаб чиқариш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий органларининг фаолият кўрсатиши учун шарт-шароит яратиш мақсадида жорий этилади.

1-модда. Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тушунчаси

Ўзбекистон Республикаси қонунлари, давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг қарорлари билан белгиланган, улар томонидан — ўз ваколатига мувофиқ равишда минтақани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш учун ишлатиладиган солиқлар маҳаллий солиқлар ҳисобланади.

Маҳаллий солиқлар маҳаллий бюджетга ўтказилади. Ер солиғининг бир қисми қонунларда белгиланган тартибда ердан фойдаланиш ишларини яхшилаш юзасидан умумдавлат тадбирларини амалга ошириш учун республика бюджетида марказлаштирилиши мумкин.

Маҳаллий йиғимлар — бу Ўзбекистон Республикаси қонунларига, давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг қарорига мувофиқ белгиланган, фуқаролар ва ташкилотлардан уларга кўрсатилган маданий-маиший хизматлар ёки давлат ҳокимиятининг маҳаллий органлари назорати остида ўтказиладиган бошқа тадбирларнинг чиқимлари билан боғлиқ харажатларни қисман қоплаш учун ундириладиган тўловлардир.

Маҳаллий солиқлар ва йиғимларга қуйидагилар киради:

а) жисмоний шахслар мол-мулкига солинадиган солиқ;

б) ер солиғи;

в) курорт минтақасида ишлаб чиқариш объектларини қуришга солинадиган солиқ;

г) реклама солиғи;

д) автомобиль воситалари, мураккаб ҳисоблаш ва рўзғор техникасини қайта сотганлик учун солинадиган солиқ;

е) транспорт воситалари эгаларидан олинадиган солиқ;

ж) курорт йиғими;

з) савдо-сотиқ қилиш ҳуқуқини берувчи йиғим;

и) вино-арақ маҳсулотлари билан савдо-сотиқ қилиш ҳуқуқини берувчи рухсатнома йиғими;

к) маҳаллий кимошди савдолари ва лотереялар ўтказиш ҳуқуқини берувчи рухсатнома йиғими;

л) тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган жисмоний шахсларни рўйхатга ўтказганлик учун олинадиган йиғим;

м) автотранспортлар сақланадиган жойдан фойдаланганлик учун йиғим;

н) отчопарларда пойгада қатнашганлик учун йиғим;

о) отчопарларда ўтказилган пойгадаги ютуқ учун йиғим;

п) биржалардаги олди-сотди битимларидан ундириладиган йиғимлар;

р) кино ва телесуратга олишларни ўтказиш ҳуқуқини берувчи йиғимлар;

с) аҳоли манзилгоҳлари ҳудудини супириб-сидириш учун йиғим;

т) қимматли қоғозлар муомаласини ўтказганлик учун йиғимлар;

у) ит эгаларидан олинадиган йиғим.

2-модда. Солиқ солиш ва йиғимларни ундириш объектлари

Даромадлар (фойда), солиқ тўловчиларнинг айрим фаолият турлари, қимматли қоғозлар муомаласи, табиий ресурслардан фойдаланиш, жисмоний шахсларнинг мол-мулки, қонун ҳужжатларида белгиланган ишлар (хизматлар) ва бошқа объектлар солиқ солиш ва йиғимларни ундириш объектлари ҳисобланади.

3-модда. Солиқ солиш ва йиғимларни ундириш субъектлари

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги фуқаролар, мулк шаклидан қатъи назар корхоналар ва ташкилотлар, шунингдек фуқаролиги бўлмаган шахслар солиқ солиш ва йиғимларни ундириш субъектлари ҳисобланади.

4-модда. Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисидаги қонунлар

Ўзбекистон Республикасидаги маҳаллий солиқлар ва йиғимлар ушбу Қонун билан, Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари, давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг қарорлари билан тартибга солинади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартнома (битим)ларида Ўзбекистон Республикасининг маҳаллий солиқлар ва йиғимларга доир қонунларидаги қоидалардан фарқли қоидалар белгиланган бўлса, у ҳолда халқаро шартнома (битим) қоидалари қўлланади.

5-модда. Қорақалпоғистон Республикасининг маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисидаги қонунлари

Қорақалпоғистон Республикасидаги маҳалий солиқлар ва йиғимлар ушбу Қонун билан, Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари билан, шунингдек Қорақалпоғистон Республикасининг қонунлари билан тартибга солинади.

6-модда. Маҳаллий солиқлар ва йиғимларни жорий этиш тартиби

1. Ушбу Қонун 1-моддасининг «а», «б», «е» ва «л» бандчаларида қайд этилган солиқлар ва йиғимлар Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари билан жорий этилади ва унинг бутун ҳудудида ундирилади. Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар ставкаларининг миқдорлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

«в» — «д», «з» — «к», «м» — «у» бандчаларида қайд этилган солиқлар ва йиғимлар вилоятлар ва Тошкент шаҳри давлат ҳокимияти маҳаллий органлари томонидан жорий этилади.

2. Ушбу Қонун 1-моддасининг «ж» бандчасида қайд этилган йиғим ҳудудида курорт жойи бўлган халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашининг қарори билан жорий этилиши мумкин.

7-модда. Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик

Солиқлар ва йиғимларни ўз вақтида тўлаш ҳамда маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисидаги қонунларга риоя этиш юзасидан жавобгарлик солиқлар ҳамда йиғимларни тўловчилар зиммасига юкланади.

Ушбу Қонун талабларини бузишда айбдор бўлган шахслар амалдаги қонунларга мувофиқ интизомий, маъмурий ва жиноий жавобгарликка тортиладилар.

8-модда. Маҳаллий солиқлар ва йиғимларни ундириш устидан назорат қилиш

Маҳаллий солиқлар ва йиғимларни ўз вақтида ва тўғри ундириш устидан назорат қилиш давлат солиқ органлари зиммасига юклатилади.

9-модда. Маҳаллий солиқлар ва йиғимларни ундиришга доир йўриқномалар

Маҳаллий солиқлар ва йиғимларни ундиришга доир йўриқномалар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Бош давлат солиқ бошқармаси билан ҳамкорликда чиқарилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«МАҲАЛЛИЙ СОЛИҚЛАР ВА ЙИҒИМЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасининг «Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисида»ги Қонуни эълон қилиниши биланоқ амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси: ушбу Қонунга мувофиқ 1993 йилнинг охиригача қонун ҳужжатларининг лойиҳаларини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши муҳокамасига киритсин;

уч ой муддат ичида зарур қарорлар қабул қилсин ҳамда Ўзбекистон Республикасининг «Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисида»ги Қонунига зид келадиган ҳукумат ва идоравий меъёрий ҳужжатлар қайта кўриб чиқилиши ва бекор қилинишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Кенгашининг Раиси **Ш. ЙЎЛДОШЕВ.**
Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

Ислом КАРИМОВ:

«ҲАР ҚАНДАЙ МУХОЛИФ БИЛАН БАҲСЛАШМОҚҚА ТАЙЁРМАН...»

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бизни танқид қилувчиларга такрор-такрор айтаман: бизнинг юртимизда ислоҳотлар давом этмоқда, демократик жараёнлар давом этмоқда. Биз албатта демократик ҳуқуқий жамият барпо этамиз. Аммо қандай босқичлардан ўтишимиз — бошқа масала. Бу масалани мен ҳар қандай мухолиф билан муҳокама қилишга тайёрман. Биз Конституция қабул қилдик, энг синчков мутахассислар — Франция, Америка мутахассислари, БМТ, ЕМҲК вакиллари уни бошдан оёқ ўрганиб чиқишди. Улардан ҳеч бири умум қабул этган демократик меъёрларга мувофиқ келмайдиган, андаккина бўлсада, нуқсонни тополмади. Конституция — бизнинг буюк ютуғимиз. Олдимизга қўйган мақсадимизга албатта эришамиз. Конституцияда белгилаб қўйилган барча ишлар ҳозирнинг ўзидаёқ турмушда рўёбга чиқмоқда, деб бўлмайди. Бизни танқид қилувчиларга ҳам шу гапни айтаман. Биз жаҳон ҳамжамиятига тўла ҳуқуқ билан киришни хоҳлаймиз. Аммо шуни айтиб қўймоқчиманки, биз бу ҳамжамиятга ўз йўлимиз билан кирамиз. Баённомалар амалда синовдан ўтади. Барча миллатларга мансуб одамларимиз билан гаплашиб кўринг, уларнинг фикрини билинг. Дарвоқе,, демократия деганда шуни ҳам эслатмоқчиман: 1991 йилда сайловчиларнинг 86 фоизи мен учун овоз берди. Бизда Президент муқобиллик асосида сайланди, Ғарб эса сайлов муқобиллик асосида ўтмаган ва раҳбарлар сайловчиларнинг 98—99 фоиз овозини олган қўшниларимизни ҳадеб мақтамоқда. Биздаги русийзабон аҳолининг 99 фоизи мен учун овоз бергани диққатга сазовордир...

— Сиз айтганингиздек, Конституция — қайсидир даражада «келажакнинг тимсоли». Цензура ҳақидаги нозик масалани четлаб ўтиб бўлмайди...

— «Четлаб ўтиш» керак ҳам эмас. Менинг бу масаладаги фикрим мана бундай. Ҳар қандай нашр одамларнинг муайян гуруҳи хоҳиш-иродасини ифодалайди. Мен бунга қарши эмасман. Бироқ, газетачилар учун, чамаси, унчалик ёқмайдиган бир савол: у ёки бу газета кимнинг ҳисобига яшайди? Хоҳлаймизми, йўқми, мутлақо мустақил газета бўлмайди. Бу борадаги фикримни ҳеч ким ўзгартиролмайди. Матбуотга муносабат хусусида кўпданоқ менга танқид «тиғини тўғрилаб» келишмоқда. Аммо мен ҳар қандай «мустақил» нашрнинг вакиллари билан юзма-юз ўтириб, боя айтган фикримни исботлаб беришга тайёрман. Бундан чиқадиган хулоса шу: модомики, газета бирон-бир муайян сиёсий кучнинг ифодачиси экан, марҳамат қилиб, маблағ топинг-да, нашр этаверинг. Аммо, айтайлик, газета хориждаги бирор бир номаълум манбадан озиқланаётган бўлса, табиийки, уни боқаётган кишиларнинг хоҳиш-иродасини ифодалайди. Бизда газеталар кўп. Сўнгги ярим йилда 10 тача янги газета пайдо бўлди, рус тилида ҳам бир талай нашрлар чиқяпти. Сиз ҳам Ўзбекистондаги журналистлар «қисув остида» ишламоқда, деган тасаввурга мойил эканингизни тушуниб турибман. Москвадагиларнинг назарида, гўё Ўзбекистонда сўз эркинлиги йўқ. Аслида бундай эмас. Москва нашрларининг саҳифаларида ёзилаётган гапларни ҳам тўкис, деб бўлмайди. Айтайлик, бугун демократлар «День» газетасига куруж қилмоқдалар. Бу газета баодоб жамиятда қилиш мумкин бўлмаган кўп ишларни ўзига эп кўрмоқда. Аммо мен «Кремль», «Столица» каби нашрларга, ҳатто, назаримда, унчалик мустақил бўлмаган «Независимая газета»га ҳам эътирозлар айтишим мумкин. Бу газета ўз андозасига мос келмаганларни ҳеч далил-исботсиз ёппасига фош қилмоқчи бўлади. Мен ҳам унинг андозасига мос келмаслигимни биламан...

— Сиз Ўзбекистоннинг бозор муносабатларига ўтиш ҳаракатидаги хусусиятлар ҳақида тез-тез гапирасиз. Хўш бу хусусиятлар нимадан иборат?

— Биз бозорга ўтиш соҳасидаги ўз йўлимиз ҳақида гапирганимизда халқнинг анъаналарини ҳам, ишбилармонлик, бозор ҳақидаги ўз тушунчамизни ҳам назарда тутамиз. Энг муҳим масала — бозор муносабатларига ўтишнинг илк қоидаси ҳақида гапирмоқчиман. Иқтисодиётнинг сиёсатдан устунлиги таъминланиши керак. Жамиятнинг ҳаддан ортиқ сиёсийлашуви иқтисодиётга зиён етказади. Назаримда, Россия сиёсатдан кўра, иқтисодиёт билан камроқ шуғулланмоқда. Агар одамларнинг қорнини тўйғазиб қўймасангиз, ҳеч бўлмаганда, энг зарур «истеъмол халтаси»ни таъминламасангиз, уларни ҳеч нарсага ишонтириб бўлмайди. Ўзбекларда: «Аввал таом, сўнгра калом» деган гап бор. «Труд»нинг рус газетхонлари ҳам бу гапга қўшилсалар керак... Энг муҳими — иқтисодиётни мафкурадан халос қилиш лозим. Биз сиёсий жиҳатдан жамиятнинг қиёфаси қандай бўлишини нақадар хоҳламайлик, иқтисодиёт мустақил бўлиши керак. Менинг фикрим мана шундай.

Иккинчиси. Ўтиш даврида давлат жиловини қўлдан чиқармаслиги керак. Биз Германиядаги, бошқа мамлакатлардаги каби бозорни йўлга қўйганимиздан кейин (биз уларнинг тажрибасини ўрганяпмиз) давлат иқтисодий жараёнларга аралашмайди, албатта. Бу жараёнлар ҳамма жойда ҳам талаб ва таклиф қоидасига биноан кечади. Бироқ бу мамлакатларда ҳам давлат сектори анчагина ўрин олади, бу сектор муайян устун мақсадларни амалга оширади. Шу сабабли биз, башарти ўтиш даврида жиловни қўлдан чиқариб юборсак, устун мақсадларни, аввало, тик йўналиш бўйлаб бошқаришни бой бериб қўямиз, ўтиш дастурини (агар шундай дастур мавжуд бўлса) рўёбга чиқаришдаги изчиллик издан чиқади. Бундай шароитда ақл-идрок ва мантиққа, энг муҳими давлат, миллат ҳимоя қилинишига умид боғлаш қийин.

Сўнгра. Биз ислоҳотлар босқичма-босқич, изчил бўлиши тарафдоримиз. Бошбошдоқликка, ҳамма нарсани бутунлай вайрон қилишга йўл қўйиб, вайроналар устида янги жамият қуриб бўлмайди. Масалан, ҳозир давлат мулки бўлиб турган катта-катта бойликларни арзимас пулга қандай сотиб юбориш мумкин? Бутун бошли заводни 10—20 миллион сўмга сотиб бўладими, ахир. Ҳозир бу пулнинг ҳеч бир қадри йўқ-ку. Бу иш, сизларнинг иборангиз билан айтганда, ҳеч бир қуюшқонга сиғмайди... Бундан кузатилган мақсад — давлат мулкини тезроқ тугатиб юборишдан иборат.

— Хўш, сиз бу мулкнинг ҳимоячисимисиз?

— Авф этасизу, аввал нималар давлат бошқарувида қолиши кераклиги белгилаб олинса, хусусийлаштириб бўлмайдиган иншоотлар, устун соҳалар, хусусийлаштиришнинг изчиллиги аниқлаб қўйилса, ёмон бўлмасди. Хуллас, бу ислоҳотнинг ҳуқуқий, қонуний масалалари ҳали ҳал қилинмаган, кўмакчи соҳалар яратилмаган, мутахассислар билан таъминланмаган экан, биз мол-мулкни кимнинг қўлига топшираётганимиз аниқ эмас. Дарвоқе, бизнинг Конституциямизда хусусий мулк тенг ҳуқуқлигина бўлиб қолмай, давлат томонидан ҳимоя ҳам қилинади, деб ёзиб қўйилган. Аммо мол-мулк кимнинг қўлига топширилаётганини билишимиз керак.

Биз ўтиш даврининг бошқа қоидаларига, чунончи, қонунларга қатъий риоя қилинишига, одамларни қонунга риоя этиш руҳида тарбиялашга ҳам амал қиляпмиз; давлат аҳолининг энг начор табақалари — талабалар, болалар, кўп болали оилаларни ҳимоя этиш учун зарур бўлган ҳамма ишни қиляпти. Бунинг учун дастурлар ишлаб чиқилмоқда ва ўзини оқлаган дастурлар амалга оширилмоқда. Яна бир гап — бозорга «урйиқит» йўлидан бориб бўлмайди. Янги уй қуриш ҳақида ўйлаб кўрмай, эскисини бузиш ярамайди.

Ислоҳотларда жуда кўп нарса одамларнинг руҳиятига, тафаккурига, янги қадриятларни англаб олишга, меҳнатга янгича муносабатга, меҳнатга қизиқтирувчи омилларга боғлиқ эканига ишончим комил. Ўзим амалий иқтисодиёт чиғириқларидан ўтганим учун ҳам бу гапни қатъий айтаяпман.

— Барчамиз, анчадан буён, раҳбарларнинг ваъдалари тез орада рўёбга чиқади, яхшилик сари сезиларли ўзгаришлар бошланади, деган умидда яшаб келаяпмиз. «Ижтимоий кескинлик» бошланмаслигига қандай кафолат бор?

— Сиз «ижтимоий кескинлик» иборасини тилга олдингиз. Мен буни кенг маънода тушунаман. Биз кескинликка йўл қўймаслик учун кучли ижтимоий сиёсат юритишимиз керак. Аввало, фуқароларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш борасида аниқ ишлар қилиш лозим. Биз 1989 йил июлидан бери таъминлаб келаётган барқарорлик эса бунинг кафолатидир. Ўшанда, 1989 йилда даҳшатли давр эди. Ўша пайтда биз қилган биринчи иш шу бўлдики, одамларга ер бера бошладик. Мен жаноб Горбачевнинг давлат кенгаши мажлисидаги сўзларини эслайман... Унга тан бериш керак, гапиришни билади, аммо бошлаган нутқини нима билан тугатишини ҳамиша ҳам тушуниб бўлмайди. Мана бунга қаранглар, деган эди у мени кўрсатиб, ҳозир унинг боши шуҳратга чулғаниб турибди, у ер бера бошлади, энди уни илоҳийлаштиришади...

Фарғона воқеалари содир бўлган пайтда одамларга ер бера бошламаганимизда, даҳшатли бўлур эди. Биз қатъий тартиб ўрнатдик — ерга муҳтож бўлган ва, албатта, деҳқончилик қўлидан келадиган, ердан мўл ҳосил ола биладиган ҳар бир кишига чорак гектар ер бердик. Колхоз-совхоз шароитида бу жараён енгил кўчмади. Муайян тарзда тазйиқ ўтказмасам бўлмасди. Бу ҳам бизнинг ўзимизга хос хусусият. Бизнинг минтақамизда раҳбарнинг ўрнини тушунмоқ керак. Бу масалада мен дангал иш қилдим. Одамларга ер тақсимлаб бериш ҳақидаги фармоннинг бажарилишини таъминламаганларни ишдан олдим. Бунинг учун қанчадан-қанча асаббузарликлар бўлганини тасаввур қилсангиз эди. Ўтиш даврида белгиланган йўлни рўёбга чиқаришда қатъийлик, қолаверса қаттиққўллик керак эди. Шу сабабли Россия ҳақида гап борганда, мен баъзи жойларда парламент демократияси деб аталадиган қандайдир дудмал тушунчанинг эмас, балки кучли ижроия ҳокимият тарафдориман. Ўтиш даврида дудмалликни йўл қўйиб бўлмайдиган иллат, деб ҳисоблайман. Биз бир тузумдан иккинчисига ўтаётганимизда, янги иқтисодиётни барпо этаётганимизда, бунинг устига, одамларнинг руҳиятини ўзгартириш, муайян тоифа кишиларнинг манфаатларига қарши бориш керак бўлганида, ҳамма масалани 700—800 киши иштирокида қандай қилиб муҳокама этиб бўлади? Бундай қилиш нималарга олиб боради? Биз тақсимлаб берган ер ҳақида яна гапирадиган бўлсак, ўша ерлар ҳозир мева-сабзавотнинг 60 фоизигача бўлган қисмини бераётганини таъкидлаб ўтмоқчиман.

— Сиз Россия фуқароси бўлганингизда 25 апрелдаги референдумда қандай овоз берган бўлар эдингиз? Унинг натижалари ҳақидаги фикрингиз қандай?

— Эҳтимол, сиз фикримга қўшилмассиз, аммо мен референдумга қаршиман. Чунки у одамларни бўлиб юборади. Модомики, Ельцинни халқ сайлаб қўйган экан, унга Президентлигининг қонунийлигини яна бир бор тасдиқлатиш нечун зарур бўлиб қолди? Агар мен Россия фуқароси бўлганимда, бу масалани қатъий қилиб қўяр эдим. Мен Президентман. Мени халқ сайлаган. Кимгадир менинг ислоҳотларим ёқмаса ёқмас, аммо мени муайян бир муддатга сайлашган, шу ислоҳотларни охирига етказишимга қўйиб беринглар... Референдум натижалари шу фикрнинг тўғрилигини яққол тасдиқлади. Бу машмаша қимматга тушди. Аммо муҳими шуки, ҳозир иккала томоннинг бир фикрга келиш муддаоси сезилмаяпти. Бир вақтлар халқ «оқлар» ва «қизиллар»га бўлинганидек, қарама-қаршилик, бўлиниш баттар кучайиши мумкин. Россия Хитойга ўхшамаслигини, у ердаги одамларнинг 97 фоизи бир миллатга мансуб эканини унутмаслик керак. Россия 21 та республикани бирлаштирувчи давлатдир, шу республикалардан ҳар бирининг ўз манфаатлари бор. Доимо: бу ҳол кўприкларини бузиб юборадиган силкинишга олиб бормайдими? — деб ўйлашга тўғри келади. Бинобарин, сизнинг саволингизга аниқ-равшан жавоб шу: бундай қилиш керак эмасди. Модомики, шундай бўлган экан, Россиянинг тотувликка эришишдан бошқа йўли йўқлигига аминман. Сизлар Конституциявий танглик деб атаётган тангликдан тезроқ чиқиб олиш бош масаладир.

— Баъзан: агар Каримов бўлмаганида руслар Ўзбекистондан қочган бўлар эди, деган гаплар қулоққа чалиниб қолади. Миллатлараро мувозанатни сақлаб турадиган қандайдир восита борми?

— Мен руслар, белоруслар, украинлар билан суҳбатлашганимда (бизда русийзабон аҳоли вакиллари кўпчиликни ташкил этувчи жуда катта корхоналар бор), одамлар тотувликда яшаётган бўлса-да, кўнглида ҳадик борлигини пайқаб қоламан. Буни тан оламан. Негаки, улар фақат Ўзбекистондаги эмас, МДҲдаги воқеаларни ҳам кузатиб турishибди. Мен уларга: сизлар ҳам Ўзбекистондаги юздан зиёд бошқа элат кишилари каби, улар билан теппа-тенг фуқароларсиз, деган битта гапни уқтираман. Агар миллатчилик кайфиятлари, қисувга олиш йўлидаги уринишлар содир бўлса, ўша ерга бориб улар билан ёнма-ён тураман. Мен барчани қандайдир маъмурий чоралар билан ҳимоя қила олмайман. Бизда Конституция қабул қилинган, фуқаролик ҳақидаги демократик қонунлар қабул этилган, келинглар, уларни амалга оширайлик. Келинглар, агар керак бўлса, бунга тўсқинлик қиладиган кишиларга танбеҳ бериб қўяйлик. Бу — нозик ва қалтис масала, аммо одамлар менга ишонаётган экан, бу зиммамга жуда катта масъулият юклайди.

— МДҲнинг «саломатлиги»га, Ҳамдўстлик истиқболига сиз қандай қарайсиз?

— Ҳаёт қийинчиликлардан иборат. Ҳаётнинг ўзи бизга сабоқ беради. Мустақиллик билан боғлиқ кўтаринкилик ҳамма республикаларга хос эди. Иқтисодий мустақилликка эришишдан кўра, сиёсий мустақилликни қўлга киритиш осонроқ. Шу сабабли кўтаринкилик, жумладан Болтиқбўйидаги кўтаринкилик ҳам сўниб бормоқда. Кўпчиликни ўз юртида қандай қилиб «Швейцарияни барпо этиш» масаласи эмас, балки пештахталарни нима билан тўлдириш, нарх-навони қандай қилиб жиловлаб туришга доир саволлар «тинчлик бермай қўйди». Иқтисодиёт билан ҳазиллашиб бўлмайди. Ўнлаб йиллар давомида таркиб топган алоқаларни узиб ташлаш, жонли ришталарни кесиб юбориш мумкин эмас. Буни энди ҳамма республикаларда тушуниб етишди. Иқтисодий жиҳатдан энг муҳими узилган алоқаларни тезроқ тиклашдир. Бутун халқлар бизга кўз тикиб турибди. Уларнинг орзу-умидларини пучга чиқаришга ҳаққимиз йўқ.

— Республикангиз 1991 йил августида нималарни қўлга киритди-ю, нималардан маҳрум бўлди? Шу ҳақда қисқача сўзлаб берсангиз.

— Ҳаммаси иттифоқ негизида конфедерация тузишга қараб кетаётган эди. Ларзаларсиз, эволюцион йўл билан, маърифий тарзда конфедерацияга қараб бораётган эдик. ГКЧП ҳаммасини барбод қилди, вайрон этувчи жараёнларни бошлаб берди. Биз август воқеалари бўлиши учун ҳаракат қилганимиз йўқ. Беловеж ўрмонида нималар бўлганини ўзингиз биласиз. Қизиққон одамлар «славян иттифоқи»га муқобил равишда «мусулмонлар иттифоқи»ни тузишни таклиф этишди. МДҲ ҳаммамизга воқеалар ривожининг Югославия йўлидан холи бўлишимизга ёрдам берди. Ҳатто ҳозиргача Ҳамдўстликнинг унча мустаҳкам бўлмаган алоқалари меъёрий муносабатларга кўмаклашмоқда. Ўзбекистон мустақил бўлиши керак ва бунга ҳаққи бор, лекин , аввало, Россия билан маънавий ва бошқа алоқаларини сира узмаслиги лозим. Чунки Россия ўзбек халқининг, умуман ҳар қандай бошқа халқларнинг ҳаётида жуда катта ўрин тутган. Мен бу гапларим билан обрў орттиришни ўйлаётганим йўқ.

— «Ўзбеклар иши» деб аталмиш ишнинг оқибатлари қандай? Уни ниҳоясига етган дейиш мумкинми?

— Халққа етказилган маънавий, ахлоқий жароҳат сира унутилмайди. Мен фақат ўзбекларни эмас, барча ўзбекистонликларни кўзда тутаяпман. Ўзбекистон тажриба майдонга айланган эди. Бу ерда бошқаларга ўрнак бўлсин учун республиканинг «таъзирини бериб қўйишга» ҳаракат қилишди. Порага учиш ва порахўрлик бўлган — мен буни рад этмайман, лекин ўзингиз айтинг, қаерда порахўрлик бўлмаган? СССРнинг қоқ марказида, Москвада порахўрлик бошқа жойлардагидан кам бўлмаган. Халқни айблаш мумкин эмаску, ахир. 25 мингта жиноий иш қўзғатилган эди. Депутатларни, меҳнат қаҳрамонларини вертолётларда, итлар билан бориб кечалари қамоққа олишарди. Бундай жароҳатни вақтгина даволаши мумкин. Бутун халққа қарши қаратилган бу сиёсатнинг бош айбдорлари четда қолиб кетганидан афсусланаман.

— Лекин бу бошқа томонга оғиб кетишга, хусусан Шароф Рашидовни «оқлашга» олиб бормайдими?

— Рашидов тўғрисида гапирадиган бўлсак, мен сизга очиғини айтаман. Биз олдин Рашидовни кўкларга кўтариб мақтаб, кейинчалик уни ёмон отлиққа чиқариб, ким амалга эришганини, собиқ СССРда ҳокимиятнинг юқори поғоналарига кўтарила олганини биламиз. Ҳеч бир халқ орасида марҳумларни ёмонлаб гапириш одат эмас. Чорак аср давомида республикани бошқариб, ўз юрти учун кўп иш қилган кишини далил-исботларсиз ёмонлаш мумкин эмас. Биз янги жамиятни қурар эканмиз, оталаримиз бунёд этган қадриятларни оёқости қилмаймиз.

— Халқ демократик партияси раиси лавозими сизга халақит бермаяптими? Чунки сиз ҳаммани бирлаштиришингиз лозим, партия эса номини ўзгартиргани билан, эски белгиларни, якка ҳукмронлик қилиш психологиясини сақлаб қолмаслиги мумкин эмас.

— Шуни айтмоқчиманки, бирор раҳбар ҳам сиёсий кучга таянмай ишлай олмайди. Мен партиявий ишлар билан шуғулланмайман. Ўзбекистон Халқ демократик партияси раислиги деярли фахрли лавозим. Бу лавозимнинг менга оғирлиги тушаётгани йўқ.

— Ислом Каримовнинг исломга, умуман динга муносабати қандай?

— Биз ҳеч нарсага ишонмайдиган, ҳамма нарсани вайрон қиладиган ва нодон даҳрийлик муҳитида дин қадриятларини билмай тарбияланганмиз. Менинг тушунишимча, ислом демократик дин бўлиб, сабр-бардошли бўлишни, маънавийликни, инсонга муҳаббатни, софликни тарғиб қилади. Тақводор киши муайян аҳлоқий чегаралардан ташқарига чиқмайди. Хуллас, дин барча миллатлардаги ҳар бир инсон учун муқаддас қадриятдир. Шу жиҳатдан қараганда, ислом, агар уни бузиб талқин этишмаса, оддий, тушунарли диндир.

Муайян сиёсий оқимлар эса муқаддас қадриятлардан сиёсий мақсадларда фойдаланишни хоҳламоқдалар. Бизга диний ақидапарастлик ҳам, коммунистик ақидапарастлик ҳам мақбул эмас. Саудия Арабистонига борганимда муқадас жойларни зиёрат қилдим, мен учун муқаддас бўлган маънавий қадриятлардан келиб чиқиб, соф виждон билан зиёрат қилдим. Буюк шоиримиз ва мутафаккиримиз Аҳмад Яссавий айтганидек, ҳеч нарсага ишонмайдиган одам ҳайвонсифатдир. Ҳар бир кишининг ўз илдизлари бўлиши керак, у нимага ишониши, ниманидир ўз ҳаётининг мазмуни деб билиши лозим. Менинг тушунишимча, оллоҳ ягона. Ҳар бир дин уни ўзича кўради ва талқин қилади.

— Ўзингиз билан баҳслашувчиларга сабр-бардошлимисиз? Чунки қўлида ҳокимият бўлган одам ўзини ҳамиша ҳақ деб билади, унинг оғзига қараб туришади. Каримовга маърифий мухолифат зарурми?

— Қийин савол. Бу саволнинг тагида нималар ётганлигини биламан. Аслида мен «илмоқли» гапирадиганларни тезда пайқаб оламан, айни пайтда бундай гаплар менга оғир ботади. Яқинда сессияда сўзлаган нутқимда мени доҳийга айлантиришга урингalарингиз етар, менга ҳам, ўзингизга ҳам зарар етказманг, мен ақлли, кучли одамлардан чўчимайман, биз бирга бўлишимизни истайман, деб очиғини айтдим. Балки мен муболаға қилаётирман, лекин атрофимда кучли одамлар қанча кўп бўлса, ўзимни шунча дадил сезаман. Баҳслашиш, ўз нуқтаи назарини айтиш —яхши, амалий баҳсларда ўзимнинг ҳақ эканлигимни исботлаб бериш мен учун ҳам қизиқарли. Лекин ён дафтарчасини ва ручкасини чиқариб, ҳар бир сўзингни ҳатлай бошласа, — бунинг ҳурсанд бўладиган жойи йўқ. Очиғини айтаман, мен қаттиққўл одамман, аммо ишонарли ва далил-исботи билан эътироз билдиришса, бундай одамларни ҳурмат қиламан.

Энди мухолифат хусусидаги саволингиз тўғрисида. Сизда ҳам бу хусусда ўз фикрингиз борлигини сезиб турибман. Назаримда, муҳолифат амалий тусда бўлиши керак. Шу жиҳатдан қараганда, республикамизда рўйхатга олинган партиялар ва ҳаракатлар ишлаб турибди, улар самарали ишламоқда. Мухолифлик умуман ҳокимият устида турган кишига нисбатан эмас, балки у амалга ошираётган, рўёбга чиқариш учун курашаётган ишга, ғояларга нисбатан бўлиши керак. Агар кимда муқобил ғоя бор экан, агар у бирор масаланинг бошқа тўғри ечими борлигини исботлаб беролса, мен буни, албатта қабул қиламан.

Москва матбуоти биздаги мухолифат тўғрисида кўп ёзаётган бўлса ҳам, Ўзбекистонда бундай мухолифат йўқ. Уларнинг таклифлари йўқ. Шунга эътиборингизни қаратмоқчиман. Уларнинг ижобий таклифлари йўқ. Улар ҳеч нарсага ишонмайдиган кишилар — асосан ҳамма нарсани рад этишади. Бундай усул осонроқ, қулайроқ ва шу йўл билан арзон обрў орттириш ҳам мумкин. Мен сизга айтсам, мухолифат зарур бўлса, уни сунъий равишда вужудга келтириш мумкин.

— Президентнинг бўш вақти, ўзингизни оддий инсон, бахтли инсон сифатида ҳис этадиган фурсатингиз борми?

— Биласизми, ўзимни бемалол тутишга, устимдаги юкни — ҳар куни зиммамда бўладиган улкан масъулиятни олиб ташлашга ҳамиша катта эҳтиёж бор. Мендан бошқа ҳеч ким ҳал қилмайдиган муаммолар ором бермайди. Ўз имкониятларимни мен сира бўрттираётганим йўқ, лекин мен мавқеимга кўра, ҳамма иш учун жавоб берадиган одамман. Бинобарин, ҳаммадан олдин энг муҳим масалаларни ҳал этиш учун жавобгарликни ўз зиммамга олишим мумкин.

— Президентдан унинг оиласи мамнунми?

— Жуда мамнун бўлмаса керак, деб ўйлайман. Оилам учун кам вақт ажратаман. Лекин ҳамма нарсадан нолисам ҳам, оиламдан нолий олмайман. Оила хусусида омадим келган деб ўйлайман. Ҳар бир кишига, у ким бўлишидан қатъи назар, тақдир шундай мукофот беришини хоҳлардим. Бирор кишининг ҳаётда омади келмаса, аммо шундай оиласи бўлса, ҳар қандай ишни уддалай олади. Шундай оиланинг бўлиши жуда муҳим. Шу нуқтаи назардан, рафиқам ҳам, болаларим ҳам, невараларим ҳам — худога шукур...

Шу билан бир вақтда кўнгилсизликлар, синовлар, маҳрумликлар бўлмаганида эди, турмуш бизга баъзан ҳадя этаётган қувончларни, ҳаёт қувончини, гўзаллик, табиатга ошнолик завқини чинакам қадрламаган бўлар эдик.

— Ўзбекистон билан Россиянинг ўзаро муносабатларида нималар яхшиланишини хоҳлардингиз?

— Бу алоҳида мавзу. Фақат шуни айтаманки, Россия биз учун сув ва ҳаводек зарур. Мен режалаштириш идораларида кўп йиллар ишлаганман. Алоқаларимиз нақадар кенглигини биламан. Маънавий яқинлигимиз ҳам жуда муҳим. Россиянинг келажаги буюк. У азалдан буюк давлат бўлиб келган, тарих унинг ўрнини ана шундай белгилаб қўйган.

Суҳбатдошлар:
Александр ПОТАПОВ,
Валерий БИРЮКОВ.
(«Труд», 1993 йил 26 май).

ИНСОФ САРИ БАРАКА!

Осиё бозори

№ 26
1993 йил 28 май.

"ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ" ГАЗЕТАСИНИНГ АХБОРОТ-ТИЖОРАТ ИЛОВАСИ

БИКР

«АЛИНА»

КИЧИК ЖОРИЙ ЭТИШ КОРХОНАСИ
БЕЛЬГИЯДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ГИЛАМ ҚОПЛАМАЛАРИНИ;
МАЛАХИТ ВА МАРМАР ТУСДАГИ «ЭКОГРАН» ДЕВОР ҚОПЛАМАСИНИ;
ТУРЛИ КОНСТРУКЦИЯЛАРДА АЛЮМИНДАН ИШЛАНГАН ОСМА БУҒОТЛАР;
ЎЗИГА ХОС ГЎЗАЛ ЧИРОҚЛАР, БРАЛАР, ҚАНДИЛЛАРНИ

ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРЛАРИДАН

СОТАДИ

Ҳақ тўлаш турлича. Бартер ва гаровли бўлиши ҳам мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Зебо Шамсутдинова кўчаси, 2-боши берк кўча, «Алина» кичик жорий этиш корхокаси.

Телефонлар: 90-94-75, 90-94-85, 90-92-42, 68-70-35, 91-31-08.

«Алина» кичик жорий этиш корхонаси.
«Сарбон» Ўзбекистон реклама агентлиги.

ПОЛВОН ОТА

Асаканинг жуда машҳур мол бозори бўлган экан. Кунлардан бир куни ўн етти ёшли Сотиболди ўша бозорга чиқибди. Бир пайт бақир-чақир бошланиб кетибди. Ҳамма қоч-қочга тушиб қолибди. Катта боқилган ҳўкиз эгасининг қўлидан чиқиб, одамларни сузмоқчи бўлиб ҳар томонга ўзини ураётган экан. Ўшанда Сотиболдининг билагига илоҳий бир куч келиб, ўша ҳўкизни шохидан ушлабди-да, зарб билан ерга ётқизганида, ҳўкизнинг жони чиқиб кетибди. Ўша-ўша полвон деган ном олибди...

— Илк маротаба ўшанда курашиш иштиёқи туғилганди,— дейди етмиш етти баҳорни қаршилаган Сотволди ака Шарипов. — Ўттиз беш ёшимгача худога минг қатла шукур, катта-катта кураш давраларида бирор марта ҳам курагим ерга тегмади...

Ҳа, ўзбекнинг довруғи кетган полвонлари жуда кўп. Лекин халқ орасидан чиққанлари эса ўзларининг камтар феъллари билан давраларнинг тўрига чиқишни ёқтиришмайди. Сотволди ака ҳам шундайлар тоифасидан.

У киши кейинги пайтларда курашхоналар йўқолиб кетганлигидан куюнади. Нафақат курашхоналар, ҳатто маҳаллий полвонлар сафи ҳам торайиб қолганидан ташвишланади.

Юраги соф одамнинг кўзида самимийлик бўлади. Сотволди ака ҳам ўзининг эътибор тортар назари билан Асакан азимда ҳурмат-обрў топди, фарзанду набираларининг орзу-ҳавасини кўриб яшамоқда.

Владимир МОЛГАЧЁВ олган сурат.

• *Элга хизмат—олий ҳиммат*

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Р. КАРИМОВ, ҚАРШИ ШАҲАР САНОАТ МОЛЛАРИ САВДОСИ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ БОШҚАРУВИ РАИСИ

Биз янги замон кишиларимиз. Республикамиз мустақиллиги эълон қилинган кундан буён барча соҳада ўзига хос тизимлар жорий этилаётир. Жумладан, аҳолига савдо хизмати кўрсатишнинг ҳам муқобил формалари жорий этилмоқда. Эндиликда савдо ходимлари «олма пиш, оғзимга туш», деб ўтирмасдан, аҳолининг талаб-эҳтиёжларини қондириш учун зарур чора-тадбирларни қўлламоқдалар. Шаҳар саноат моллари акционерлик жамиятида бу йўналишда бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Шу йилнинг ўтган ойларида чакана товар айира бошлаш режалари 117,1 фоизга бажарилди. Савдо нуқталаримиз 45 тадан 60 тага кўпайди. Саноат савдоси тизимида 700 дан зиёд киши шаҳарликларга хизмат кўрсатмоқда.

Савдо-сотиқнинг илғор усуларини кенг жорий этишга ҳаракат қилаяпмиз. Ўз-ўзига хизмат кўрсатишга ихтисослаштирилган дўконлар 30 тага етказилди. Айни пайтда харидоргир моллар билан тўлдирилмоқда.

Халқимизга зарур бўлган саноат моллари етказиб бериш учун турли хил ишлаб чиқариш корхоналари билан тўғридан-тўғри алоқа боғлаяпмиз. Ҳамдўстликдаги мамлакатлар билан ҳам товар олди-берди, иқтисодий алоқамиз бор.

Ҳозирги қийин шароитда четдан зарур ва камёб молларни келтириб сотишнинг ўзи бўлмайди, албатта. Мутахассисларимиз, товаршунослар харидорлар талаб-эҳтиёжларини пухта ўрганиб, савдо базаларига буюртмалар бераяптилар. Ярмаркаларда қатнашиб, ўзаро шартномалар тузаяптилар. Акционерлик жамиятининг бундан бошқа ҳам кўпдан-кўп имкониятлари бор. Маданият уйимизнинг бир қисмида тикувчилик кичик корхонаси ташкил этдик. Бу ерда турли-туман кийим-кечаклар тикиб сотилаяпти.

Шунингдек, пулли хизмат кўрсатишни ҳам йўлга қўйганмиз. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 640,5 минг сўмлик пулли хизмат кўрсатилди. Бу ишни янада кенгайтираяпмиз. Яқинда шаҳар марказидаги хиёбонда аҳолига пулли хизмат кўрсатадиган, ишлаб чиқарган маҳсулотини бевосита ўзи сотадиган алоҳида дўкон қуриб битказилди.

Жойларда харидорлар билан яқин алоқада бўлиб, савдо маданиятини ошириб бораётганлигимиз, бу борада барча мавжуд имкониятлар ишга солинаётганлиги туфайли жамиятимиз 40 миллион сўмдан зиёд соф даромад олди.

Кейинги йилларда замонавий типда дўконлар қурилишига эътиборни қаратаяпмиз. Қарши Давлат дорилфунуни ҳудудида «Нур», марказий Ленин кўчада «Моҳинбону» ва «Зийнат» дўконлари қурилиб, улар харидорларга кўнгилдагидек хизмат кўрсатаётирлар. Яқинда эски шаҳар бозори ёнида «Сўғдиёна» савдо маркази ишга туширилди. 22-, 36-, 37-дўконларда 30 дан зиёд малакали савдо ходими ишлаётир. Ҳар ойда камида 20 миллион сўмлик кундалик эҳтиёж моллари сотишга эришилмоқда.

Келгусида 4 та замонавий дўкон қуриб ишга тушириш кўзда тутилмоқда. Ҳозирданоқ Ўзбекистон, Калинин, Ленин кўчаларида, Шоҳбекат бозори ёнида қурилиш ишлари бошлаб юборилди.

Ишбилармон савдо ходими Фатхулла Каримов бир неча йиллардан бери «Зуҳра» дўконида мудир бўлиб ишлайди. Ташкилотчилиги ва камтарлиги, харидорларга хушмуомалалиги билан эътибор қозонган. Бу дўконда харидор албатта мамнун бўлади.

2-газмол дўкони мудири Арслон Алимов, «Юлдуз» дўкони мудири Жалил Каримов, 8-дўкон мудири Нажим Алимов, «Зинат» дўкони мудири Фарҳод Турсунов, «Хиёбон» дўкони мудири Ботир Раимов, 35-дўкон мудири Ибодулла Бўриевлар фаолият кўрсатишаётган савдо шахобчалари ҳақида ҳам шундай илиқ фикрлар айтиш мумкин.

Минг афсуски, орамизда харидор ҳақига хиёнат қиладиган, савдо қоидаларини қўпол равишда бузадиганлар учрайди. Биз бундай нопок кимсалар билан ҳеч қачон муроса қила олмаймиз. Акционерлик жамияти бошқарувида савдо ва нарх қоидаларига қандай амал қилинаётганлигини мунтазам равишда текшириб борадиган жамоатчилик назорат комиссияси ишлаб турибди. Интизомсиз, харидор ҳақига хиёнат қиладиган савдо ходимига нисбатан қатъий ва кескин чораларни қўллаяпмиз.

Мақсад, шаҳримиз аҳолисига намунали савдо хизмати кўрсатишдир.

ХАРИДОР КЎНГЛИГА ЙЎЛ ТОПИБ

Ҳа, бугунги кунда матлубот жамияти шахобчаларида намунали савдо хизмати кўрсатиб элдан раҳмат эшитиш осон эмас. Шундай омад Ҳазорасп район матлубот жамияти жамоасига насиб этди.

— Аҳолига йил давомида режадаги 159 миллион ўрнига 360 миллион сўмликдан ортиқ савдо хизмати кўрсатдик, — дейди жамият бошқаруви раиси Б. Каримов. — Топшириқ икки юз фоиздан зиёд бажарилди. Биз бундай ютуққа биринчи навбатда Ҳамдўстлик мамлакатларидан шартнома ва айирбошлаш асосида кўплаб саноат, хўжалик ва озиқ-овқат маҳсулотлари, қурилиш материаллари келтираётганимиз ҳисобига эришдик.

Шунингдек, бозор иқтисодиёти талаблари матлуботчиларни ёрдамчи тармоқ — чорвачилик хўжалигини ривожлантиришни ҳам тақозо этяпти. Сўқимга боқилаётган қорамоллар бултургидан 112 бошга кўпайтирилди.

Тадбиркорлик шарофати туфайли бултур аҳолига бозор нархидан анча арзон баҳода 56 тонна гўшт сотишди.

Э. МАДРАҲИМОВ.

БУНЁДКОР

Хизмат сафари билан Уйчи туманига борганимда Абдували Мўминов номли жамоа хўжалиги раиси, Ўзбекистон халқ ноиби Набижон Абдуллаев ажойиб қурувчилар, бунёдкорлар тўғрисида гапириб берди:

— Ҳар бир соҳанинг устаси бўларкан. Бунёдкорликда ҳамюртимиз Неъматжон Қўчқоров ўзига хос мактаб яратган. Унинг тажрибаси ҳақида ёзсангиз, оммалаштирсангиз арзийди. Биласизми, у ҳақиқий бунёдкор, ҳалол меҳнатлари эвазига собиқ Иттифоқ Давлат мукофотига сазовор бўлган. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган бинокор! Бошқа кўплаб орден ва медаллар, фахрий ёрлиқлар соҳиби у.

Ўтиш даври қийинчиликлари Неъматилла Қўчқоров бригадасини ҳам анча мушкул аҳволга солиб қўйди. Қурилиш материаллари таъминотидаги талай муаммоларни келтириб чиқармоқда. Бироқ бу бригаданинг бирор аъзоси кичик корхона ёки бирор ширкатга ўзини урмади.

Н. Қўчқоров бригадаси Наманган шаҳридаги Деҳқон бозори рўпарасида қад ростлаётган кўп қаватли бинода ишлаётган экан. У киши билан бақамти ўтириб суҳбатлашдик.

Қурилиш қатъий интизомни талаб қилади, — деди у — Янги иш бошлаган пайтимда мени кўп ўйлантирган нарса одамларни хавф-хатарсиз ишлатиш, қурилшида юқори суръат ва сифатга эришиш масаласи эди. Меҳнат интизоми бўшашган жойда ҳеч қачон кўнгилдагидек иш юритиб бўлмайди. Иморат қуриб бўлмайди...

Бригадамизда «Ҳар қандай вазиятда ҳам бехатар ва бешикаст ишлайлик» шиори остида иш ташкил қилганмиз. Бу усул шундай: меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича жамоатчи йўриқчи тайинланади. Бахтсиз ҳодисаларга йўл қўймаслик, интизомни мустаҳкамлаш бўйича қоидалар ишлаб чиқилади. Шунга ҳамманинг риоя этиши талаб этилади. Бу ишга, албатта, касаба уюшмаси ташкилотчилари ҳам жалб қилинган. Техника хавфсизлиги бўйича навбатчилик йўлга қўйилади. Шундан сўнг қоидасини бузган қурувчининг меҳнатдаги иштироки коэффициенти баллар ёрдамида пасайтирилади. Масалан, қурилишда бир марта каска киймай ишлаётган қурувчидан 0,1 балл олиб ташланади. Юқорида ишлаётган бинокор муҳофаза камарини боғламаган бўлса, унга ҳам ана шундай чора қўлланилади. Ким кўп балл йўқотса, шубҳасиз, унинг манфаатдорлиги пасайиб боради. Бу усул: биринчидан, интизомни таъминлайди. Иккинчидан, самарадорлик ва сифат кўнгилдагидай бўлади.

Наманган шаҳридаги ўнлаб маъмурий, маиший, маданий бинолар Неъматилла Қўчқоров бригадаси қўлидан чиққан. Ҳозир вилоят, шаҳар ҳокимликлари жойлашган бинолар қурилишида ҳам шу бригада аъзолари бел боғлаганлар. Бу бинолар ўзига хослиги билан ажралиб туради. Ички хоналар, даҳлизлар турли нақшлар билан безатилган. Кираверишда мармар плиталардан моҳирлик билан фойдаланилган. Наманган шаҳар бош меъмори Абдужаббор Абдуғаффоров бу моҳир қурувчи ҳақида шундай дейди:

— Неъматилла Қўчқоров бу биноларни қуришга киришишдан илгари лойиҳаларга анча ўзгартишлар киритган. Бундан кўпроқ тежамкорликка эришилган. Неъматилла акани яхши лойиҳачи деса ҳам бўлади.

Ф. ЙЎЛЧИЕВ.

СУРАТДА: Н. Қўчқоров қурувчи ҳамкасблари даврасида.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ МАННОН УЙҒУР НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ САНЪАТ ИНСТИТУТИ

1993—1994 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича биринчи курсларга

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БЎЛИМ:

1. **АКТЁРЛИК САНЪАТИ:**
— Драма театри ва кино актёрлиги (ўзбек гуруҳи)—ўқиш муддати 4 йил
— Мусиқали театр актёрлиги (ўзбек гуруҳи)—ўқиш муддати 5 йил
— Қўғирчоқ театри актёрлиги (ўзбек ва қорақалпоқ гуруҳи) — ўқиш муддати 4 йил

2. **РЕЖИССУРА:** ўқиш муддати 5 йил
— Драма театри режиссёрлиги (ўзбек гуруҳи)
— Телевидение режиссёрлиги (ўзбек гуруҳи)

3. **ТЕЛЕОПЕРАТОРЛИК:** ўзбек гуруҳи — ўқиш муддати 5 йил

4. **САНЪАТ ЖУРНАЛИСТИКАСИ:** ўзбек гуруҳи—ўқиш муддати 5 йил

5. **РАНГТАСВИР:** ўқиш муддати 6 йил
— Дастгоҳли рангтасвир
— Маҳобатли рангтасвир
— Театр рангтасвир безаги

6. **ГРАФИКА:** ўқиш муддати 6 йил
— Китобни безаш ва тасвирлаш
— Плакат

7. **САНЪАТШУНОСЛИК:** ўзбек гуруҳи — ўқиш муддати 5 йил

8. **АМАЛИЙ БЕЗАШ САНЪАТИ:** ўқиш муддати 6 йил
— Амалий графика
— Бадиий кулолчилик

9. **ИНТЕРЬЕР ВА ЖИҲОЗЛАШ:** ўқиш муддати 6 йил
— Интерьерларни лойиҳалаш
— Меъморий ёдгорликлар безагини таъмирлаш

СИРТҚИ БЎЛИМ:

1. **АКТЁРЛИК САНЪАТИ:** ўқиш муддати 5 йил
— Драма театри ва кино актёрлиги

2. **РЕЖИССУРА:** ўқиш муддати 5 йил
— Драма театри режиссёрлиги (ўзбек гуруҳи)
— Қўғирчоқ театри режиссёрлиги
— Телевидение режиссёрлиги

3. **ТЕАТРШУНОСЛИК:** ўқиш муддати 6 йил
— Театр танқидчилиги

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ:

1. Мутахассислик (кўп балли тизим бўйича)
2. Она тили ва адабиёт (тест бўйича)
3. Ижтимоий билим (тест бўйича)

Институтнинг кундузги ва сиртқи бўлимларига кириш учун аризалар 1993 йил 7 июндан 10 июлгача қабул қилинади.

Кундузги ва сиртқи бўлимларга имтиҳонлар 1993 йил 12 июлдан бошланади.

Почта орқали юборилган ҳужжатлар қабул қилинмайди.

Ҳужжатлар имтиҳонга қўйиш бўйича тузилган комиссиянинг тавсиясига асосланиб қабул қилинади.

Чет эл фуқаролари давлатлараро келишув ва битим асосида қабул қилинади.

Режиссура, театршунослик ва санъатшунослик мутахассислиги бўйича кирувчилар имтиҳонга қўйиш комиссиясига ёзма рефератлар, рассомлик мутахассислигига кирувчилар эса, талаб қилинадиган ҳажмда ижод ишларини: телеоператорлик мутахассислигига ижодий фотосуратлар кўрсатадилар. Кириш имтиҳонларига тайёрланиш консультациялари ШАНБА кунлари 15-хонада соат 15 дан бошланади.

ИНСТИТУТГА КИРИШ ҲАҚИДАГИ АРИЗАГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР ҚЎШИБ ТОПШИРИЛАДИ:

1. Маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси;
2. № 086—У шаклидаги тиббий маълумотнома;
3. Сиртқи бўлимга кирувчилар учун иш жойидан маълумотнома ва меҳнат стажи борлар меҳнат дафтарчасидан кўчирма;
4. 3х4 см. ҳажмли 6 дона фотосурат;
5. Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги хусусидаги ҳужжат.

МАНЗИЛГОҲ: Тошкент шаҳри, 700031, Наврўз (Г. Лопатин), 77-уй. Тел: 56-28-80.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА 1993 ЙИЛ УЧУН АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун: математика анализи; дифференциал тенгламалар; математик физика; эҳтимоллар назарияси; математик мантиқ алгебраси ва сонлар назарияси; деформацияланган қаттиқ жисмлар физикаси; математик моделлаштириш; назарий физика; физик электроника; оптика; ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси; аналитик кимё; органик кимё; анорганик кимё; юқори молекуляр бирикмалар кимёси; биорганик кимё; коллоид кимёси; биофизика; ботаника; зоология; ихтиология; одам ва ҳайвон физиологияси; генетика; гидробиология; биотехнология; умумий, регионал геология; геохимия; петрография; полеонтология; литология; геофизика; мелиорация; агротупроқшунослик; агрокимё; ватан тарихи; халқлар тарихи; умумий тарих; археология; тарихграфия, тарихни ўрганиш услублари ва тарихи манбалари; сиёсий иқтисодиёт; диалектик тарихий материализм; фалсафа тарихи; эстетика: илмий атеизм; табиатни ҳамда техникани ўрганишнинг фалсафий саволлари; ижтимоий фалсафа; ватан халқлари адабиёти; журналистика, рус тили; ватан халқлари тиллари; турк тили, герман тиллари; табиий география; иқтисодий социал география; гидрология; метрология; педагогика тарихи ва назарияси; умумий психология; педагогик ёшлар психологияси; социалогия тарихи;.

Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун: регионал геология; геохимия; петрография; литология; геофизика; агротупроқшунослик; ватан тарихи; халқлар тарихи; умумий тарих; археология; сиёсий иқтисодиёт; ватан халқлари адабиёти; журналистика; рус тили; ватан халқлари тиллари; назарий тилшунослик; табиий география; иқтисодий ва социал география; педагогика тарихи ва назарияси; умумий психология; педагогик ёшлар психологияси; социология тарихи.

Ҳужжатларни қабул қилиш муддати 25 августгача.

Маълумот олиш учун университетнинг аспирантура бўлимига: Тошкент шаҳар, Олий ўқув юртлари шаҳарчаси, «Д»—корпус, 11-қават, 113-хонага мурожаат қилинг.

Телефонлар: 46-74-35, 46-54-07.

• *Тадбиркорлик давр талаби*

ЗАМОНА ЗАЙЛИ БИЛАН

Бозор иқтисодиёти муаммолари бирлашмамиз жамоаси олдида бир неча масалаларни кўндаланг қилиб қўйди. Шундай бўлишига қарамасдан ўтган йили маҳсулот ишлаб чиқариш суръатини режадагидан ошириб бажаришга эришилди.

Бу даврда меҳнат унумдорлиги 11- фоизга ўсди. Халқ хўжалиги тармоқларининг эҳтиёжи учун 1 миллион 634 минг тонна цемент, 232,7 минг кубометр ҳажмида момиқ тайёрланди.

Янги хўжалик йилида иқтисодиётдаги қийинчиликлар тобора ортиб бораётир. Корхонамиз ишчи-хизматчилари давр синовидан, қийинчилик билан бўлса-да, ўтаётир.

Бирлашмамиз ўзининг бир неча йиллик тарихига эга.

Қурувчилар 1959 йилнинг январида Чотқол этакларига келишган. Ўрта Осиё ҳудудини цемент маҳсулотлари билан таъминловчи улкан корхона барпо этиш вазифаси улар зиммасига юклатилган эди. 1961 йилнинг декабрида дастлабки цемент ишлаб чиқарувчи линия ишга туширилганди. 1962 йилнинг июлига келиб эса, иккинчи технологик ишлаб чиқариш тармоғи вужудга келди. 1963 йил ҳамда 1967 йилларда юқори қувватли линияларнинг ишга туширилиши маҳсулот ишлаб чиқаришда кўпгина қулайликларни вужудга келтирди. Бу йиллар мобайнида корхонамиз кучига куч, ғайратига ғайрат қўшилиб, ишлаб чиқаришни жонлантиришда катта ютуқларга эришилди.

Масалан, 1961-1965 йиллар оралиғида 3 миллион 82 минг тонна миқдорида цемент ишлаб чиқарилган бўлса, 1986-1990 йилларда бу кўрсаткич 8 миллион 615 тоннани ташкил этган. Худди шунингдек, цемент қувурлар тайёрлаш 1966-1970 йилларда 848 шартли километрни ташкил этган бўлса, 1986-1990 йилларда 8852 шартли километрга етган.

Бирлашмага турли йилларда К. П. Васильев, М. Л. Эпельбаум, Т. Я. Шарипов сингари тажрибали мутахассислар раҳбарлик қилишган.

Бир пайтлар бирлашма томонидан Болгариядаги улкан «Вулқон» цемент ишлаб чиқариш корхонаси билан ҳамкорлик йўлга қўйилганди.

Кейинги йилларда мамлакатимизда қабул этилаётган қонунлар корхоналарга талай имтиёзлар берди. Демак, биз ўз эҳтиёжларимизни ҳисобга олган ҳолда ишлашга, эркин рақобат қилишга, савдо-сотиқ ишларини йўлга қўйишда яхши имкониятларга эга бўляпмиз.

Эндиликда сифатли ҳамда халқ талаб-эҳтиёжига яраша бозоргир маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳаракат қилмоқдамиз.

Ўтган йили корхонамизнинг ўттиз йиллик тўйини кенг нишонладик. Меҳнаткашларимиз ўтган йили қатор қийинчиликларига қарамай қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бўйича республикада етакчи ўринни эгаллади. Худди мана шу йилда бир соатда 2,5 минг тонна цемент ишлаб чиқаришга мўлжалланган дастгоҳлар ўрнатилиши биз учун қувончли ҳодисага айланди. Ишлаб чиқариш қуввати ошди. Бир йилда 15 минг тонна сифатли цемент ишлаб чиқариш имкони яратилди.

Компрессор цехида кучли босим остида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчиларимиз оғирини енгил қилишга астойдил киришганмиз. Компьютерлаштириш, корхонани техник жиҳатдан таъминлаш ишлари кенг йўлга қўйилган.

1991 йилда меҳнаткашларимизнинг ўртача ойлик маошлари 722 сўмни ташкил қилган бўлса, шу йилнинг ўрталарига келиб 2724 сўмни ташкил этди.

Ҳозирги кунда ишчиларимиз моддий жиҳатдан ҳимояланган. Уларнинг болалари учун 320 ўринли болалар боғчаси, бундан ташқари 40 ўринли уй-жой бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Оҳангаронда бир пайтлар янги цемент заводини қуриш тўғрисида қарор қабул қилинган эди. У ҳанузгача пайсалга солиниб келинмоқда.

Менинг фикрим: янги цемент заводини албатта қуриш керак. Чунки жумҳуриятимизнинг қурилиш материалларига бўлган талабини бундай корхоналар маҳсулотисиз қондириб бўлмайди. Чет элларда бундай корхоналар ҳатто шаҳар ўртасида қурилган. Лекин улар экологик вазиятга таъсир қилмайди.

Александр ФЕДОРОВ,
«Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бош директори

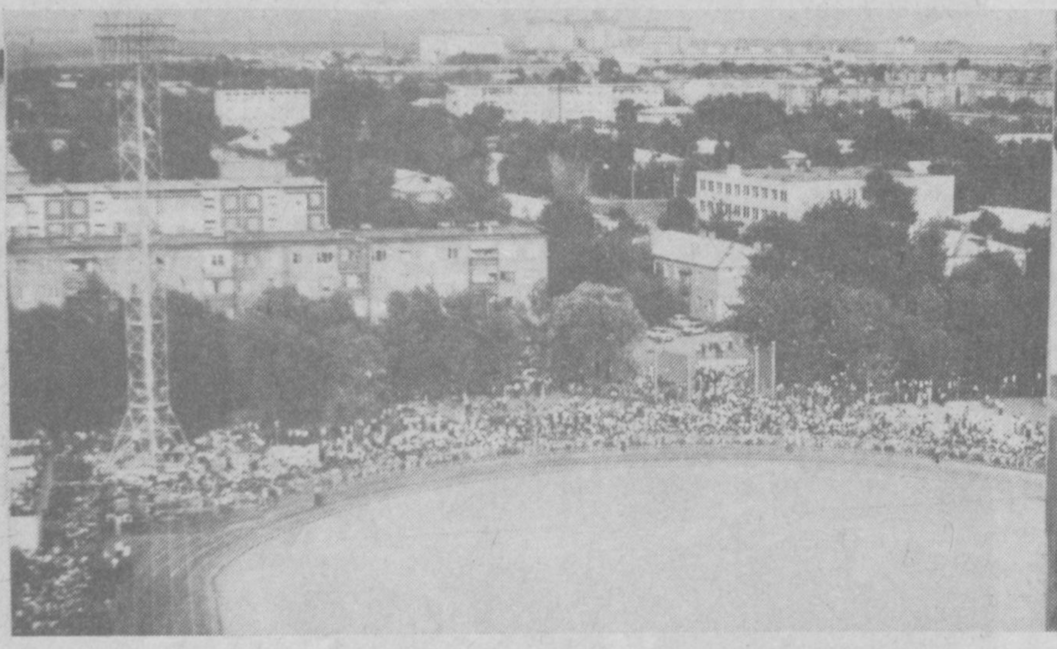

РАҚАМЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

● «Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасида 1992 йилда маҳсулот ишлаб чиқариш 1991 йилга нисбатан 6 фоиз ошди. Бу даврда меҳнат унумдорлиги 111 фоиз ўсди.

● Халқ хўжалиги эҳтиёжи учун 1992 йилда 1 миллион 634 минг тонна цемент, 232,7 минг кубометр минерал момиқ тайёрланди.

● Минерал момиқ ишлаб чиқариш суръати 1991 йилда режадагидан ортиғи билан уддаланди. Мазкур йилда бир кубометр минерал момиқнинг ҳозирги харид нархи 1125 сўмни ташкил қилмоқда.

● 1961 йилнинг декабрида корхонага тамал тоши қўйилган бўлса, худди шу йили тўнғич технологик линия ишга туширилди.

● 1963-1967 йилларда қолган икки технологик линия ишлай бошлади. Бу даврларда корхона анча кучга тўлиб борди.

● 1961-1965 йилларда 3 миллион 82 минг тонна цемент ишлаб чиқарилган бўлса, 1986-1990 йилларда бу кўрсаткич 8 миллион 615 тоннага етди.

● Цемент қувур тайёрлаш 1966-1970 йилларда 848 шартли километрни ташкил этган бўлса, 1986-1990 йилларда 8852 шартли километрга етди.

● Корхонада спорт иштиёқмандларининг талаб истакларини бажо келтириш мақсадида, катта стадион қурилиб фойдаланишга топширилди. Ҳозирги кунда у «Цементчи» деб аталади.

● Бирлашма қошида бир неча дам олиш уйлари, дўконлар, ошхоналар, болалар боғчалари, санаторий-профилакторийлар ишлаб турибди. Корхонада бир қанча заводлар, ишлаб чиқариш цехлари, катта босимда ишлайдиган тармоқлар мавжуд.

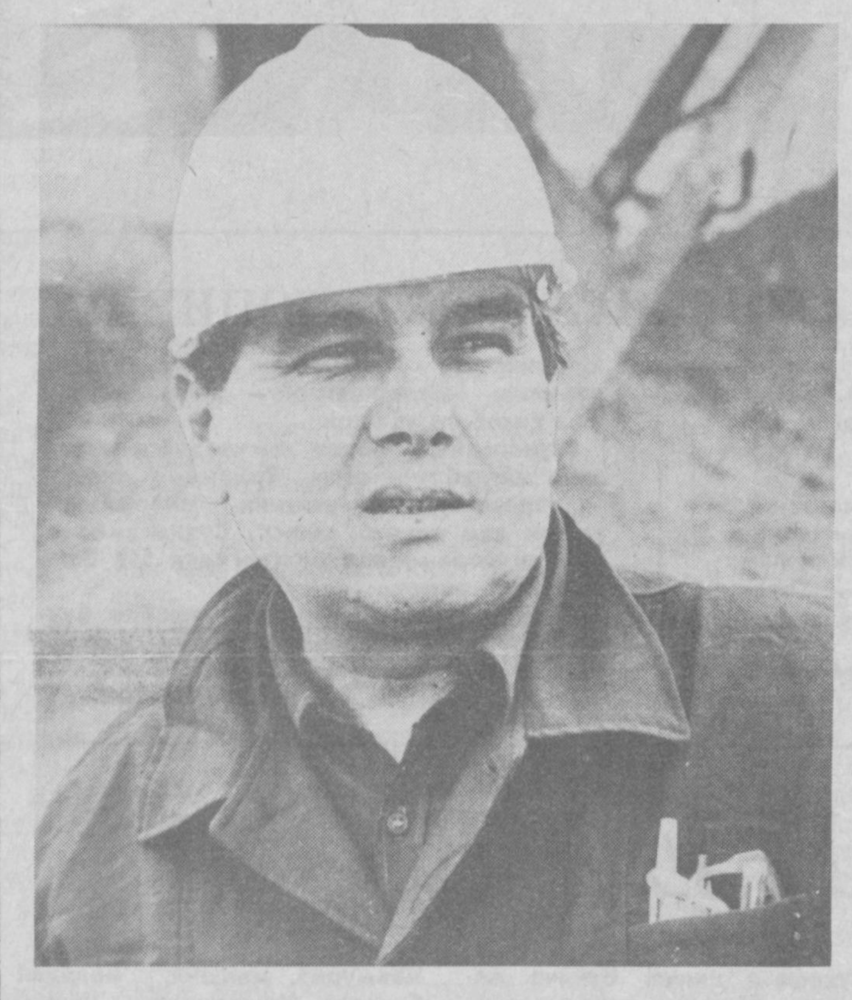

Суратларда: 1. (чапдан) илғор ишчилар эртанги кун ташвишида. 2. «Цементчи» стадионининг умумий кўриниши. 3. Стадионнинг очилиши. 4. (пастда) корхона бош муҳандиси Шавкат Тахтаров.

А. ТУРАЕВ ва М. РАҲИМОВ олган суратлар.

АДИРДАГИ БОҒ ҲОВЛИЛАР

Кейинги пайтларда боғ ҳовли бунёд этиш иштиёқида юрган ишчиларимиз кўпайиб бораяпти. Биз уларнинг яхши ниятини тушунган ҳолда «Оҳангарон» жамоа хўжалиги адиридан қуруқ ер майдони олиб, уни юз нафар ишчи ва хизматчимизга 6 сотихдан тақсимлаб бердик. Сўнгра чорбоғчилар уй қуришлари учун қурилиш материаллари ажратиш масаласини ҳам ҳал этдик. Уларга ярим баҳосида цемент, шифер, ёғоч ва бошқа турли хил бинокорлик материаллари сотишни йўлга қўйдик. Натижада боғчиларнинг 80 фоизи тез вақтда уйларини тиклаб олдилар. Боғ ҳовлиларга бирлашмамиз ҳисобидан электр симлари тортилди ҳамда сув қувурлари ўтказилди.

Тоғ ёнбағрида жойлашган «наботот цехимиз» томон ёз фаслида йўлингиз тушиб қолса, бу боғларда мева-чевалар ва сабзавот экинлари ғарқ пишганини кўрасиз. Эндиликда ишчиларимиз баракали меҳнатдан кейин бўш вақтларида деҳқончилик қилиб, ўзларининг рўзғорига яраша ҳосил етиштирмоқдалар.

Шанба кунлари дала ҳовлиларига автобуслар қатновини йўлга қўйдик. Дала ҳовлиларнинг ўзига яраша, озгина бўлса ҳам, ҳосилдорлиги ишчиларимиз оиласи дастурхонини тўкин қилади.

Боғ ҳовли учун ер сўраётганлар сафи яна ошиб бормоқда. Бошланган ишнинг самарасини тўғри англаб яна «Оҳангарон» жамоа хўжалигидан қўшимча 3 гектар ер олдик. Ҳозир янги боғ ҳовлиларнинг участкаларини лойиҳалаш, уларга газ ва сув ўтказиш режалари тузилмоқда.

Эркин ТОЛИПОВ,
бирлашма касаба уюшмаси раиси

КОРХОНАЛАР ВА САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

НАМАНГАН НОТЎҚИМА МАТОЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

Ватин, бахяланган (нотўқима) ва халқасимон матоларни

Давлат корхоналари ва савдо ташкилотларига келишилган нархларда

СОТИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА

Муомала чек орқали ёки пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

МАНЗИЛГОҲ: Наманган ш. К. Мамарасулов кўчаси, 10-уй.

Телефонлар: (36922) 6-32-63, 6-50-44; 6-34-00, 6-46-11.

ДИҚҚАТ!

«Маратони» авиация компаниясининг кичик корхонаси шу йилнинг 28 майидан бошлаб «Чимкент — Батуми — Чимкент» йўналиши бўйича тижорат рейси очилишини маълум қилади.

Батумигача ва у ердан қайтиш учун йўлкира баҳоси 200.000 сўм.

Самолётларнинг учиш тартиби: 28 май, 4 июнь, 11 июнь, 18 июнь ва ҳоказо.

Фирма АҚШ, Греция, Миср, Испания, Ҳиндистон, Италия, Таиланд, ГФР (Автомобиль сотиб олиш имконияти билан) давлатларига боришни истаган сайёҳатчиларга ёрдам ҳам кўрсатади.

Маълумотлар учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, Бешёғоч кўчаси, 6-уй. (Почта биноси). Телефонлар: 68-40-36. (Соат 18.00 дан кейин). 54-07-19 (Соат 18.00 дан кейин).

«ГАЗ-5204» маркали, 40814 моделли, 5 тонна юк кўтариш қувватига эга бўлган карбюраторли автоюк тахловчи машина чек орқали

СОТИЛАДИ

(Нархи 2 миллион 625 минг сўм)

Шунингдек, чет эл тамакиларини сотиб олишингиз мумкин.

Телефон: 62-02-15.

Тошкент политехника олий билимгоҳи томонидан 1986 йилда Баҳодир Муродович Қобилов номига берилган НВ № 906404 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

КИЧИК КОРХОНАДАГИ КАТТА ИХТИРОЛАР

• *Долзарб мавзуда суҳбат*

..Пискент шаҳридаги 82-автокорхонада жойлашган «Шуҳрат ЛТД» масъулияти чекланган илмий-ишлаб чиқариш корхонаси ташкил этилганига эндигина бир йилдан ошди. Лекин корхона жамоаси қисқа муддатда кўп савобли ишларни бажаришга улгурди. Чунки бу фирма қишлоқ кишисининг оғирини енгиллатиш, фермерларнинг ишини янада жонлантириш каби кўплаб эзгу мақсадларни амалга оширишга бел боғлаган.

Бу ерда мева шарбатлари, қиёмлари, сабзавот консервалари, қуйилтирилган ширин сут (сгущённое молоко) ва яна энг асосийси, юқоридаги маҳсулотларни оригинал усулда тайёрлай оладиган АВТОМАТЛАШТИРИЛГАН УНИВЕРСАЛ МИНИ-ЗАВОДЛАР ишлаб чиқарилади.

Корхона директори Шуҳрат Ҳакимов билан суҳбатимиз ҳам фирманинг бугунги фаолияти, муаммо ва истиқболлари ҳақида борди.

— Франциянинг «Актини интернационал» фирмаси президенти Патрик де Стуц билан 1991 йилда учрашгандик, — дея гап бошлади Ш. Ҳакимов. — Шу учрашув ва мутахассис олимлар билан қилган суҳбатларимиз мазкур фирмамизни ташкил этишни тезлаштиришга туртки бўлди.

Республикамизда мева-сабзавотларнинг кўплаб турлари етиштирилади. Аммо сир эмаски, уларнинг бир қисми айни пишиқчилик даврида нест-нобуд бўлиб кетади. Транспорт ҳаражатлари кундан-кунга ўсиб бораётган бир пайтда меваларни вақтида сотишнинг ўзи ҳам муаммо. Бизнинг асосий мақсадимиз эса айнан шу нобудгарчиликнинг олдини олиш, сут ва мева-сабзавотларни қайта ишлаб, халқимизни қишда ҳам ёз неъматлари билан таъминлашдан иборат эди...

— Ва тез орада бу орзуларингиз ушалди, шундаймни? Бироқ менимча ҳеч бир ишнинг бошланиши қийинчиликсиз бўлмайди?

— Албатта узоқ вақт илмий изланишлар олиб бордик. Дастлабки натижалар чакки бўлмади. «Орзу—100» аппаратини ихтиро қилдик.

— «Орзу — 100» деган дастгоҳингиз барча турдаги меваларни қайта ишлаш имконига эгами?

— Ҳа. Бу дастгоҳ ёрдамида мева шарбатлари, қиёмлари, мураббо ва сабзавот консервалари, полиз маҳсулотларининг шиннини, томат пастаси, қанд лавлаги шарбати, қуйилтирилган ширин сут каби ўндан ортиқ маҳсулотлар олиш мумкин.

— «Орзу—100»дан кейин «Орзу—160», «Орзу —250» каби аппаратлар ҳам яратибсизлар. Рақамлар нимани англатади?

— Маҳсулот сиғимини.

— Мини-заводингизни бирор фермер ёки ташкилот сотиб олди, дейлик. Уни ишлатиш учун ҳам киши маълум бир техник билимга эга бўлиши керак-ку!

— Мини-заводлар тўлиқ автоматлаштирилган. Технологик жараёнларни электрон-автоматик қурилмалар бошқаради. Шунинг учун уларни ўрта мактабни битирган йигит-қизлар ҳам бемалол бошқара оладилар.

Мақсадимиз хориж дастгоҳлари каби, яъни жаҳон бозорига чиқа оладиган даражадаги аппаратлар яратишдир. Албатта, чет эл дастгоҳлари ҳар томонлама мукаммал. Бироқ уларни валютага сотиб олишга ҳар қандай ташкилотнинг ҳам қурби етавермайди. Бунинг устига транспорт харажатлари бор. Бизнинг кичик заводларимизни эса истаган корхона ёки кичик фермер хўжаликлари ҳам харид қилишлари мумкин. Табиийки, улар қисқа вақт ичида сарф қилинган харажатни чиқариб оладилар.

Кичик заводимизнинг илк маҳсулотини фирмамиз мутахассислари олиб берадилар. Дастгоҳда ишловчи кишига ҳам иш услубларини ўзлари ўргатадилар. Мини-заводлар ўрнатилгандан сўнг уни бир йил давомида бепул таъмирлаш кафолатини берамиз. Ундан кейин ҳам таъмирлаш ва эҳтиёт қисмлар топишда ёрдам бериб борамиз. Бундай хизматлар учун эса алоҳида бригадамиз бор.

Кимдир уни ишлаб турган ҳолатида кўришни истар. Марҳамат, корхонамизга келишсин. Бу ерда бемалол танлаб олиш имконияти бор.

— Шуҳрат ака, албатта бирор механизм ихтиро қилишнинг ўзи бўлмайди. Лойиҳаси тайёр қилинса, комплектловчи қисмлар излаш керак...

— Ўзбекистон узоқ йиллар давомида хом ашё базаси бўлиб келди. Корхонамизда эса бунинг акси. Биз хом ашёни, аниқроғи мини-заводларимиз учун комплектловчи қисмларни Россия шаҳарларидан оламиз. Ҳозир кичик заводларимиз республикамизнинг кўпгина вилоятларида ишлатилаяпти. Яна Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва ҳатто дарагини эшитганлар хориждан ҳам келишяпти.

— Суҳбатимиз аввалида қанд лавлаги шарбати ҳақида таъкидлаган эдингиз. Лавлагидан шакар олиш масаласида ҳам ўйлаяпсизлармиз?

— Ҳа. Шарбатни жорий қилинган технологик фан асосида олган эдик. Энди ана шу шартбатни шакарга айлантириш ва яна сариёғ, крахмал олиш технологияси устида ишлаяпмиз. Орзуларимиз ушалса, дўконларга кўз тутган халқимиз дастурхонини оз бўлсада бойитган бўлардик.

Бундан ташқари, корхонамиз пайвандлаш цехида халқ истеъмоли моллари, темир кроват ва панжаралар, от-аравалар ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик. Яқинда фирмамиз ёнидаги қурилиш ташкилотининг бўш ётган бир цехини ижарага олдик. У ерда стул, юмшоқ курси ва ётоқ мебелларини ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчимиз. Келгусида олимлар билан ҳамкорликда пахта тозалаш заводлари учун дастгоҳлар ишлаб чиқаришни ҳам режалаштиряпмиз. Буёғи энди аҳиллик билан иш юритишга, муаммоларини тезроқ ҳал этилишига боғлиқ.

— Шуҳрат ака, фирма меҳнат жамоаси ҳақида ҳам икки оғиз...

— Фирмамизда 50 дан ортиқ киши ишлайди. Ўртача ойлик маош 11—12 минг сўмни ташкил этади. Лекин электр ва газ пайвандчиларимиз 15—20 минг сўмдан олишяпти. Ҳар ойда яна минг сўмдан тушлик пули берилади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари эса ишчиларимизга ярим нархда тарқатилади. Ўзимизда чиқарилаётган ширин сутдан эса ходимларимиз ҳар ойда ва байрамларда бепул олишади.

Фирмамизга, мини-заводларимизга қизиққан, биз билан ҳамкорлик қилишни истаган ташкилот, фирма, хўжаликлар раҳбарларига манзилгоҳимизни маълум қиламиз:

Тошкент вилояти, Пискент шаҳри, Амур Темур кўчаси, 82-автокорхона биноси. Телефон: 53-844, 53-845.

Тўхтамурод ҲАСАНБОЕВ суҳбатлашди.

СУРАТЛАРДА: корхона ҳаётидан лавҳалар.
А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

МУАССИСЛАР: «Ўзбекистон овози» ва «Осиё бозори» газеталари ижодий жамоалари.

ҲОМИЙ: Шароф Рашидов фонди.

Нашр учун масъул
Т. ЭШБЕКОВ.

Ҳафтада бир марта чиқади.

«Осиё бозори» Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат қўмитасида рўйхатга олинган. Гувоҳнома № 000176.

Эълон ва билдирувлар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан қабул қилинади.

Бизнинг манзилимиз: 700083, Тошкент шаҳри, ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАРИМИЗ: 33-41-89, 32-55-70, 33-38-55, 32-57-19, 32-54-12, 32-54-14.

Индекс 75487.

Унутилмас сиймолар

АКАДЕМИК ҲАДИЧА СУЛАЙМОНОВА

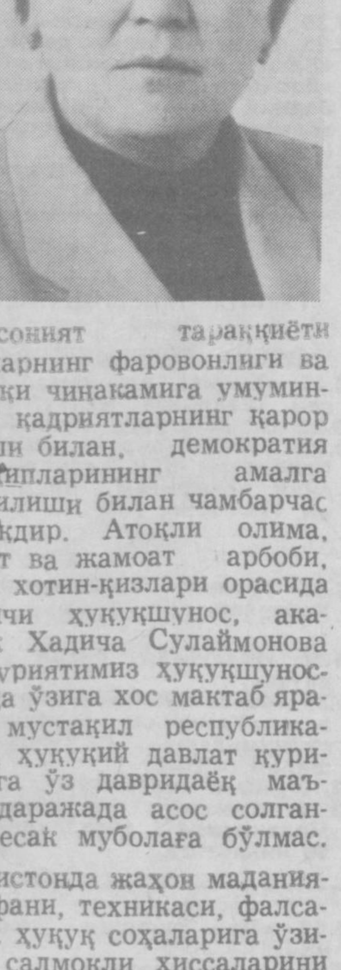

Инсоният тараққиёти халқларнинг фаровонлиги ва равнақи чинакамига умуминсоний қадриятларнинг қарор топиши билан, демократия принципларининг амалга оширилиши билан чамбарчас боғлиқдир. Атоқли олима, давлат ва жамоат арбоби, ўзбек хотин-қизлари орасида биринчи ҳуқуқшунос, академик Ҳадича Сулаймонова жумҳуриятимиз ҳуқуқшунослигида ўзига хос мактаб яратиб, мустақил республикамизда ҳуқуқий давлат қурилишига ўз давридаёқ маълум даражада асос солганди, десак муболаға бўлмас.

Ўзбекистонда жаҳон маданияти, фани, техникаси, фалсафа ва ҳуқуқ соҳаларига ўзининг салмоқли ҳиссаларини қўшган кўплаб ажойиб истеъдод эгалари етишиб чиққан. Уларнинг илмий мерослари, асарлари, назарий ғоялари ва қимматли таклифлари эса бугунги оламшумул ишларимизнинг асоси ва дастуриламали бўлиб хизмат қилмоқда. Академик Ҳадича Сулаймонова қисқа, лекин сермазмун ҳаёт кечирди. Илмий ходима, академик сифатида Лондон, София, Қоҳира, Токио, Деҳли, Прага ва бошқа шаҳарларда, шунингдек, Нидерландия ва Колумбия давлатларида ўтказилган турли илмий анжуманларда бир неча марта маърузалар билан қатнашганлигининг ўзи унинг қай даражада қобилият эгаси эканлигидан далолат бериб турибди.

1913 йилнинг 3 июлида Андижон шаҳрида таваллуд топган Ҳадича опа болалик ва ёшлик йилларини Андижонда ўтказган. У ўша вақтдаёқ мавжуд адолатсизлик, асрлардан бери давом этиб келаётган анъана ва урф-одатлардан ўз манфаатлари йўлида фойдаланаётган кимсалар, амалдор ва маҳаллий уламоларнинг шафқатсизликларини ўз кўзи билан кўрди. Х. Сулаймонова 1931 йилда тўққиз йиллик мактабни тамомлагач, Совет қурилиши ва ҳуқуқи илмий-тадқиқот институтининг тайёрлов курсига ўқишга кирди ва бу курсни тугатиб, Жаҳон Обидова номидаги Совет қурилиши ва ҳуқуқ институти ҳуқуқ факультетининг 2 курсида таҳсил ола бошлади. Ўқиш даврида Ҳадича опа ўзининг тиришқоқлиги, илмий изланишларга қобилиятлилиги ва ташкилотчилиги билан ажралиб турди. Институтда ўқиб юрган кезларидаёқ жиноят ва ҳуқуқ фани бўйича илмий изланишлар олиб боришга интилди. Бу даврда ҳали аёл судья, аёл адвокат, аёл терговчи деб айтиш ва аёллар бу касбни танлашининг ўзи фавқулодда ҳодиса эди.

1935 йилнинг сентябрь ойида Ҳадича Сулаймонова Совет қурилиши ва ҳуқуқ институтини ўзбек хотин-қизлари орасида биринчи бўлиб муваффақиятли тамомлади. Институтни тугатганлиги ҳақидаги дипломни Х. Сулаймоновага республика Марказий Ижроия Қўмитасининг раиси Йўлдош Охунбобоев шахсан топширганди. Шу йилдан эътиборан у суд органларида ишлай бошлади. Дастлаб халқ судьяси бўлиб, 1935 йилнинг охирида эса республика Олий Суди аъзолигига сайланди. Республика Олий судида тўрт йил ишлаб, қатъиятлилиги, журъатлилиги ва фақат адолатга таяниб иш тутиши билан кўпчиликка намуна бўлди ва обрў-эътибор қозонди. Х. Сулаймонова 1938 йилнинг сентябрь ойида Москва Ҳуқуқшунослик институти Совет жиноят ҳуқуқи кафедрасига аспирантурага ўқишга кирди. Иккинчи жаҳон уруши туфайли Ҳадича опа илмий ишини тугатолмай қолди. У Тошкент Ҳуқуқшунослик институтида икки йил ассистент бўлиб ишлагандан кейин 1945 йилнинг августига қадар шу институтнинг жиноят ҳуқуқи кафедраси доценти вазифасини бажарди.

1945 йилнинг 20 июлида СССР Адлия комиссарлиги ҳузуридаги Бутуниттифоқ Ҳуқуқшунослик фанлари институтида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. У ҳуқуқшунослик соҳасида илмий даража олишга муяссар бўлган биринчи ўзбек аёлидир. Шу йилнинг сентябрь ойида Тошкент юридик инститити жиноят ҳуқуқи кафедрасига мудир этиб тайинланди. 1948 йилдан 1950 йилгача СССР Фанлар Академияси Ҳуқуқ институтида докторантурада ўқиди ва 1950 йилнинг 29 декабрида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Туркистон АССР ва Ўзбекистон ССРда Жиноят қонуни ҳамда суд қурилиши муаммолари, чоризм жиноят ҳуқуқи ва жазолаш сиёсати, қонунчилик, ҳуқуқ-тартибот масалаларининг илмий асосда ёритилиши Ҳадича Сулаймонова номи билан боғлиқ бўлиб, унинг илмий ишлари ўзининг долзарблиги, муҳим назарий ва амалий муаммоларнинг ҳал этишга қаратилганлиги билан ажралиб турарди. 1954 йилнинг сентябрида Х. Сулаймонова Тошкент ҳуқуқшунослик институтига директор этиб тайинланди ва шу йилнинг декабрь ойида унга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби унвони берилди. Марказдан ўша даврда ҳам Ўзбекистонга нисбатан юргазилган адолатсиз сиёсат оқибатида 1955 йилда ҳуқуқшунослик институти тугатилди. Кўп ўтмай Ўрта Осиё Давлат университетида ҳуқуқшунослик факультети очилди ва Х. Сулаймонова шу факультетга декан ва кафедра мудири этиб тайинланди. 1956 йилнинг сентябридан бошлаб республика Адлия вазири вазифасига тайинланди ва худди шу йили Ўзбекистон Фанлар Академиясининг ҳақиқий аъзолигига сайланди. Ҳадича опа Адлия вазирлигини бошқарган кезларда асосий масалаларни ҳал этишда коллегиаллик билан якка раҳбарлик тартибини моҳирона боғлаб олиб борди. Вазирлик ҳайъати мажлисларига одил судловнинг энг муҳим амалий ва назарий муаммоларини қўйди. Бу эса адлия ва суд органлари фаолиятида йўл қўйиладиган айрим хато ва камчиликларнинг олдини олишда ҳамда уларни бартараф этишда катта ёрдам берди.

Суд-экспертизасини, суд тергов органлари иш сифатини яхшилаш, уларга ёрдам бериш мақсадида криминалистика, криминология соҳаларида илмий-тадқиқот ишларини ривожлантиришга алоҳида ҳисса қўшди. Унинг кўп йиллик саъй-ҳаракати билан 1958 йилда ташкил этилган Тошкент суд-экспертизаси илмий-тадқиқот институти ҳозирги кунда Х. Сулаймонова номи билан юритилади. Х. Сулаймонова Вазирлар Кенгаши ҳузуридаги юридик комиссиянинг раиси сифатида ҳам кўплаб яхши ишларни амалга оширди.

1959 йилдан 1963 йилга қадар академик Х. Сулаймонова таҳририда тўртта илмий ишлар тўплами чиқарилди. У Адлия вазири ва юридик комиссия раиси лавозимларида ишлаган даврларида суд қурилиши хусусидаги қонунларнинг қабул қилинишида, жиноят, жиноят-процессуал, гражданлик ва гражданлик процессуал кодексларининг ишлаб чиқилишида катта ҳисса қўшди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига сайланган Х. Сулаймонова депутатлик бурчини ҳам бошқа жамоатчилик ишлари билан баб-баравар тўла масъулият билан бажарди. 1964 йил апрель ойининг бошларида республика Олий Судининг Раиси лавозимига сайлангач, қонунчилик принципларига қатъий риоя қилиш, халқ, давлат ва фуқаролар манфаатларини ҳимоя қилиш борасида жуда катта ишонч қозонди. Ҳозирги кунда фаолият кўрсатаётган республика Олий суди ҳузуридаги илмий-маслаҳат кенгаши ҳам Х. Сулаймонованинг ташаббуси билан ташкил этилганди. У республика Олий Судининг раиси сифатида фуқароларнинг шикоятлари ва аризаларини катта эътибор билан, одилона ҳал этишга, уларни ўз вақтида қабул қилишга, судьялар масъулиятини оширишга ва мустақиллигини кучайтиришга, уларга малакали ёрдам беришга, қонунларнинг мукаммал ишлаб чиқилиши, қабул қилиниши ва ҳаётга тадбиқ этилишига жуда катта эътибор берди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, академик Ҳадича опадек меҳнаткаш, халқпарвар, ватанпарвар раҳбар кишилар ўзбек халқининг фахри ва ифтихоридир. Ҳозирги кунда мустақил мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси шундай инсонлардан ўрнак оладилар. Ҳадича опа ҳаёт бўлганларида бу йил 80 ёшга тўлган бўлардилар. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Олий суди ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Жаҳон муаммолари институти жамоаси ҳамда етук ҳуқуқшунос олимларнинг атоқли олима, давлат арбоби академик Х. Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигини кенг нишонлаш тўғрисидаги таклифи Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов томонидан маъқулланди. Бу ҳақда Республика Вазирлар Маҳкамаси қарор қабул қилди. Ҳадича Сулаймоновага кўрсатилган бундай ҳурмат-эътибор мустақил давлатимиз ҳуқуқшунослари, ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари ва кенг жамоатчилик ҳаётида унутилмас воқеа бўлиб қолади.

Алишер МАРДИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазири.

ЎЗБЕК КИМЁ ФАНИНИНГ ЎЧОҒИ

ЎЗБЕКИСТОН ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ КИМЁ ИНСТИТУТИ 60 ЁШДА

Ҳозирги замоннинг электроника, радиотехника, машинасозлик, энергетика, физика, биология, тиббиёт, қурилиш санъати — хуллас, бирон-бир соҳаси йўққи, кимё маҳсулотлари ва жараёнлари қўлланилмаса. У фан ва техниканинг кўпгина устивор йўналишлари бўйича иш олиб борувчи фундаментал жабҳадир. Кимё институти республикамизда кимё фанининг ривожланишига салмоқли ҳисса қўшиб келаётган йирик муассасалардан биридир. Қуйида махус мухбиримизнинг институт директори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси. ХДП аъзоси Зокиржон Салимов билан қилган суҳбатини эътиборингизга ҳавола этяпмиз.

— Академиклар Обид Содиқов, Собир Юнусов, Ҳамдам Усмонов, Карим Аҳмедов сингари кимё фанининг етук алломалари раҳбарлик қилган кимё институтининг ташкил топиш тарихи кўпчиликни қизиқтиради, албатта.

— Ўзбекистон Фанлар академиясининг кимё институти 1933 йили ташкил этилган. Институтни ташкил этишда қуйидаги мақсадлар кўзда тутилган эди. Республиканинг табиий ва минерал ресурсларидан комплекс ва рационал фойдаланиш муаммоларини ҳал этиш, улардан кимё саноатида хом ашё сифатида фойдаланиш йўлларини излаб топиш, истиқболли модда ва материалларнинг тузилиши ва хоссаларини аниқлаш, кимёвий жараёнларнинг самарадорлигини ошириш, илмий ечимларнинг натижаларини халқ хўжалигида жорий этиш. Шуни инобатга олиб, Ўрта Осиё иқтисодий кенгаш раёсати ўша йили Тошкент давлат дорилфунунининг кимё факультети базасида кимё соҳасида биринчи илмий-текшириш институтини очди. 1940 йили у собиқ Иттифоқ Фанлар академиясининг Ўзбекистон бўлимига берилди. Профессор С. Н. Наумов унга биринчи директор этиб тайинланган эди.

— Бир вақтлар дорилфунун факультетидан кенг қанот ёзиб, катта институтга айланган бу даргоҳдан олтита мустақил илмий текшириш институти ташкил топибди. Шу ҳақда гапириб берсангиз.

— Институтимизда силикатлар, алкалоидлар кимёси, тузли системалар мувозанати, коллоид кимё, кўмир кимёси, органик синтез, физик ва аналитик кимё ва бошқа лабораториялар иш олиб борарди. Табиий ва синтетик полимерлар, ўғитлар, пахта кимёлари ва бошқалар асосида ўсимлик моддалари кимёси институти, пахта целлюлозаси кимёси ва технологияси илмий-текшириш институти, Ўрта Осиё нефтни қайта ишлаш саноати илмий-текшириш институти (кейинчалик у Ўзбекистон кимё технологияси ва катализ илмий-текшириш институтига айлантирилди), биоорганик кимё институти, полимерлар кимёси ва физикаси институти ва ўғитлар институти ташкил топди.

— Мустақил Ўзбекистонимиз жаҳонга юз тутди. Чет мамлакатларда кўплаб ёшларимиз таълим олишяпти, мутахассисларимиз фаол иш олиб боришяпти. Бундан кимё институти ҳам мустасно эмасдир?

— Ҳа, айтганингиздек, мустақил мамлакатимиз тарихида янги даврга кирдик. Истиқлол илмининг нурли манзиллари юз очмоқда. Истиқлолимизни эса илм-фан тараққиётисиз тасаввур этиш асло мумкин эмас. Ўтган 60 йил ичида буни қарангки, 60 нафар фан доктори (ҳар йилига бир нафардан тўғри келади!) ва етти юздан зиёд фан номзодлари тайёрлабмиз. Бизда камол топиб, вояга етган мутахассислар ҳозир нафақат Марказий Осиё ва мустақил Ҳамдўстлик давлатларида, балки Америка Қўшма Штатлари, Исроил, Иордания, Кампучия ва бошқа чет эл мамлакатларида ҳам муваффақиятли ишламоқдалар.

— Ҳозирги иқтисодий шароитни ҳисобга олиб институт раҳбарияти илмий-тадқиқот ишларининг натижаларини ишлаб чиқаришга жорий этиш масаласига қандай ёндашяпти?

— Мураккаб ишимизнинг илмий натижаларини тезроқ рўёбга чиқариш масаласи ҳар биримизнинг ўйимизда, фикримиздадир. Бу борада мамлакатимизнинг бир қатор корхоналари билан ўзаро ҳамкорлик қилиш яхши самаралар бермоқда. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Чирчиқдаги «Электркимё саноати» бирлашмаси, Оҳангарон цемент саноати бирлашмаси ва қурилиш пластмассалари комбинати, Ўзбекистон нефть ва газни қайта ишлаш давлат пайчилик бирлашмаси, Ангрен сопол буюмлари комбинати, Тошкент лак-бўёқ заводи билан ҳамкорлигимиз айниқса қўл келмоқда.

СУРАТДА: институт олимларидан бир гуруҳи.
В. МОЛГАЧЕВ олган сурат.

— Институт олдида қандай муаммолар турибди?

— Иқтисодий мустақилликка эришишнинг асосий илдизларидан бири фан ва техника ютуқларидан кенг фойдаланиш эканлиги бугунги кунда ҳеч кимга сир эмас. Ана шу мақсадда олимларимиз олдида халқ хўжалиги учун ўз ечимини кутаётган жуда муҳим ва долзарб муаммоларни тезроқ ҳал этишдан ҳам кўра шарафлироқ вазифа йўқ. Мана, қаранг: янги очилган конлардаги Ўзбекистон нефтининг кимёвий таркибини чуқур ўрганиб, уни энг мақбул йўл билан қайта ишлаш усулларини биз таклиф этмасак, ким таклиф этади? Ёки газ хомашёларини кимёвий қайта ишлаш орқали олинадиган маҳсулотларнинг миқдорини ошириш бундан кам аҳамиятга эгами? Маъдан ва саноат чиқиндиларидан рангли ва нодир металларни ажратиб олишнинг самарали технологияларини яратишдек ўткир муаммо ҳам бизда ўз ечимини топмоғи зарур. Қаттиқ ва суюқ ёқилғилардан комплекс фойдаланишнинг самарали усулларини ишлаб чиқишимиз, саноат чиқиндилари асосида махсус хоссаларга эга бўлган янги материаллар яратиш, каолинни тўла бойитишнинг самарали усулини кашф этиш, ўтга чидамли керамик материаллар олиш технологиясини ишлаб чиқишдек муаммолар турибдики, булар институт олимлари олдидаги истиқлол илмининг нурли манзилларидир. Унга эришишда бизга ҳукуматимиз моддий мадад ва илҳом бахш этмоқда. Академик Ҳабиб Абдуллаев кўчасида жойлашган 10 қаватли кўркам, кенг кўламли илмий тадқиқотлар олиб бориш учун ҳамма шарт-шароитлар муҳайё этилган янги бинога жамоамиз тўй арафасида кўчиб ўтгани ҳаммага кўтаринки руҳ бахш этди! Охирги бир йил мобайнида учта янги лаборатория ташкил этдик. Яқинда яна биттаси ишга тушади. Хуллас, режаларимиз мўл. Кимё институтимиз Ўзбекистон Республикаси фан ва техника қўмитаси томонидан давлат илмий-техникавий дастурининг ўз фаолиятимизга мос йўналиши бўйича бош муассасаси қилиб тасдиқланди.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат!

Суҳбатдош
Ҳамид ИКРОМОВ.

• ТАБИАТ ВА ИНСОН •

САРОБЛАРГА СИНГМАС ТУЯЛАР

САҲРО КЕМАЛАРИ

Қуёш найзага келиб, борлиққа олов пуркай бошлади. Жазирама қум саҳросида саксовул устига ташлаб қўйилган чойшаб ерга соя солиб турибди. Унинг тагида қайноқ қум устида йўловчилар ўтиришибди. Олис йўл ва ташналик азобидан уларнинг юзлари қорайган, кўзлари юмуқ. Бир қултум сув бўлса эди, улар чекаётган ташналик бироз енгиллашарди.

Йўловчилардан нарида малларанг туялар чўкиб ётибди. Жониворлар шошилмай кавш қайтарар, баъзан бўйин чўзиб, бош қимирлатиб одамларга лоқайд қараб қўярдилар.

Ҳа, туялар ер юзида пайдо бўлибдики, «қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куядиган» саҳро ва чўллар иқлимига мослашиб, яшаб келмоқдалар. Улар табиат яратган ҳақиқий мўъжизадир. Табиатда бирорта жонзот йўқки, туячалик узоқ сув ичмасдан ташналикка бардош бера олса.

Жазирама ёз кунлари, одатда чўлда ҳаво ҳарорати 40-50 даражага етади. Бундай шароитда сувсиз қолган одам ташналик азобидан ҳолдан кетиши мумкин. Аммо туялар на ёзнинг иссиғини, на қишнинг совуғини, на даштнинг қурғоқчилигини писанд қилади. Бунча бардошни қаердан олган, деб сўрарсиз эҳтимол. Маълумки, туя чанқаганда сувсизлигини тана аъзоларидаги «мешкоб»лардаги обҳаёт эвазига қондиради.

Хўш, сув ғамланадиган бу ғалати «мешкоб» туянинг қаерига жойлашган? Жониворлар йилнинг озуқа мўл, сувга сероб пайтларида танасига куч-қувват йиғиб олади. Шу ўринда, туя ўркачларининг аҳамиятини алоҳида тилга олиб ўтиш керак. Улар бу аъзоларига 100 килограммгача ёғ тўплаб олишга қодир жонивор. Туя ўркачининг катта-кичиклиги, жониворнинг қанчалик қувватга тўлганлигини кўрсатувчи белгидир. Ўркачи тик туялар бақувват ва соғлом бўлиб, юқори баҳоланади.

Кўпинча, узоқ йўл юрган карвондаги туяларнинг ўркачлари бўшашиб, бир томонга оғган бўлади. Туякашларнинг ҳикоя қилишича, битта бундай туя 10-15 челак сувни ичиб юбораркан. АҚШлик олим Шмидт Нильсоннинг кузатишича, бир туя икки минут ичида 103,5 литр сувни кўрдим демай, ютиб юборган. Шунча сув жонивор қорнини ёриб юбормаганига ҳайрон қоласан киши. Ахир, туя ошқозони бошқа ҳайвонларникидан унчалик катта эмаску!

Маълум бўлишича, туя чанқоғини қондириш билан, бир йўла сувни ошқозон деворидаги чуқурчалар ва танасининг бошқа аъзоларига ғамлаб оларкан. Тахминан, битта туя ўн етти кун мобайнида ана шу сув заҳирасидан 62 литрини ҳаёт мувозанатини сақлаб туришга сарфлайди.

Бордию, туя чўл жазирамасида вазнининг 30-35 фоизини йўқотганда ҳам, ўркач ёғлари ва танасидаги обҳаёт туфайли яшаб кетаверади.

БАРЧАСИГА ТАРИХ ГУВОҲ

Туя инсон ҳаётининг ажралмас йўлдоши бўлиб келган. У неча-неча асрлардан бери одамлар хизматида Бу жонивор саҳро ва чўлларда яшовчи халқлар учун нафақат қулай ва ишончли транспорт воситаси, балки тириклик манбаи — маъмур дастурхон ҳам. Шу боисдан ҳам Арабистон ярим ороли Саҳрои Кабирнинг шимолидаги мамлакатларда яшовчи халқларнинг ҳаёти, кундалик тирикчилиги, умуман маданий турмушини туяларсиз тасаввур қилиш қийин.

Икки ўркачли туяларнинг асл ватани Марказий Осиёдир. Қадим-қадим замонлардан то ўтган аср охиригача мана шу минтақада яшаган бобо ва бобокалонларимиз дунёнинг сиёсий-иқтисодий ва маданий ривожланган давлатларига туя карвонлари билан алоқа боғлаганлар. Шу тариқа «Буюк Ипак йўли»га асос солинган. Эҳ-ҳе, бу савдо йўлларидан ўтган туя карвонларининг сони бору, саноғи йўқ! Бу карвонларда туя миниб, туя етаклаб, киприкларига гард қўнган неча-неча ҳалифаю-ҳукмдорлар, давлат арконларию-элчилар, олиму-машойиҳлар, тужжору-сайёҳлар, қулу-ғуломлар ўтмаган дейсиз. Барчасига тарих гувоҳ!

Олимларнинг шаҳодат беришича, эрамиздан аввалги IV асрда туялар Арабистондан Саҳройи Кабирга олиб ўтилган экан. Ҳозир туялар Волгабўйи, Хитой, Мўғулистон, Ҳиндистон, Афғонистон, Эрон, Туркия, Арабистон, Миср, Марокаш, Судан, Саҳрои Кабирнинг Нил, Нигерия, Сенегал дарёлари оралиғидаги бепоён саҳроларда, Марказий Осиё, шунингдек Австралиянинг чўлларида яшайди.

Қисқача изоҳ: Австралияда яшовчи туяларни ўтган асрнинг 50-йилларида шимолий Ҳиндистон ва Афғонистондан олиб борилган. Туялар ёрдамида чўл минтақаси ўрганилиб, телеграф симёғочлари ўрнатилган. Темирйўллар қурилган, озиқ-овқатлар ташилган. Кейинчалик ҳамма ерда бўлгани каби, техника пайдо бўлгач, жониворлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ҳозир бу ерда туялар ёввойи ҳолда яшайди.

Тарихнинг гувоҳлик беришича, Афғонистон, Ҳиндистон ва Ўрта Осиёда байрамлар туялар иштирокисиз ўтмаган. Бундай йиғинларда туялар мусобақалари уюштирилган.

Эсингизда бўлса, республикамиз Мустақиллигининг 1 йиллиги байрам қилинаётган куни «Мустақиллик майдони»га «Буюк ипак йўли»дан қўнғироқларини жиринглатиб оқ булутлар янглиғ рамзий туялар карвонининг кириб келиши байрам тантаналарига ўзгача шукуҳ бахш этган этди. Таъбир жоиз бўлса, бу яқин ўтмишда «эсдан чиқарилган» яна бир қадриятимиз—истиқлол шарофати билан иккинчи боқий умрини бошлаганидир.

БАХТ — ҚУЙРУҒИДА ЭКАН

Туяларнинг ҳақиқий ватани Марказий Осиё бўлса-да Арабистон ҳамда Африка мамлакатлари халқларининг туя ҳақидаги авлоддан-авлодга ўтиб келаётган афсона ва ривоятлари бизгача етиб келган.

Биринчи афсона: эмишки, Худойи таоло одамни тупроқдан яратгач, ортиб қолган лойни иккига бўлибди. Биринчи бўлак лойдан — хурмо дарахти, иккинчисидан эса — туяни яратган экан. Хурмо ва туясиз одамзод боласи чўлу саҳроларда яшаб кетиши душвор экан.

Иккинчи афсона: Худовандаи карим бандаси учун остига жавоҳирлар жо бўлган, сиртига ризқ-рўз сочилган чўлу саҳрони яратибди. Сўнгра Мағриб ва Машриқ шамолларига бирлашиб, қумтепаларни совуришни буюрибди. Қоришган қум-тупроқдан бандасига туя ясаб берган экан.

Парвардигори олам туя оёқларига азоб-уқубат ва заҳматни, ўркачига куч-қудратни, ҳар икки ёнбошига эса атойи бойлик берибди. Жониворга қанот ато этмаса-да, қуш учқирлигию, шамолдай ўзғирликни берибди. Қуйруғига эса — бахтни маҳкамлаб қўйган экан.

... Табиатда икки хил туя учрайди: Марказий Осиё чўл ва саҳроларида яшовчи икки ўркачли ўзғир туялар — бактриан, Саҳрои Кабирда яшовчи бир ўркачли эса — дромадер, деб ном олган.

Шуниси қизиқки, арабларда туянинг юзга яқин номи бор. Чунончи, оқмояни — «Ал-жамол», яъни, «гўзал», йўрға туяни эса «меҳар» деб аташади.

Шу жумладан, Марказий Осиё халқлари ҳам туяларни турли ном билан атайдилар. Ўзбек халқида ҳам жониворлар феъл-атвори, жинси, жисмоний кўриниши, ранги ва бошқа аломатларига қараб турлича ном олган: Буроқ, Бўғра туя, Бедов туя, Нор туя, Сиртлон туя, Оқбош туя, Бўзмоя, Окмоя, бир ўркачли, икки ўркачли туя ва ҳакозо.

Туялар қўймижоз, аммо чидамли ва итоаткор ҳайвон ҳисобланади. Шунинг учун ҳам туя меҳнатидан унумли фойдаланилади. Жонивор қудуқдан сув тортади, омоч билан ер ҳайдайди, чўпон ўтовларини бир ердан иккинчи жойга кўчиришда транспорт вазифасини ҳам ўтайди.

Олмониялик ёзувчи ва фотомухбир туя ҳақида қизиқарли бир воқеа ҳикоя қилади:

Сардоба ёнида дам олаётган сайёҳларнинг бир туяси ногоҳон тўдадан ажралиб, чўл ичкарисига кириб ғойиб бўлади. Туякаш жониворни излаб, ўр-қирлар оша из қувиб, анча жойгача боради. Ниҳоят, бир ерга етса, бароқ туяси юмрон ини олдида қилт этмай турганмиш. Маълум бўладики,, ерда судралиб бораётган туя нўхтасига боғланган чилвир арқонни юмрон ўз уясига судраб кириб кетган экан. Туя эса сичқонга итоаткорлик қилиб, жойида шўппайиб турган эмиш.

Шундай беозор ҳайвон ҳам куйиккан пайтда ғазабнок бўлиб, эгасига бўйсунмай қўяди. Бундай пайтда унга яқинлашиш хафли бўлади.

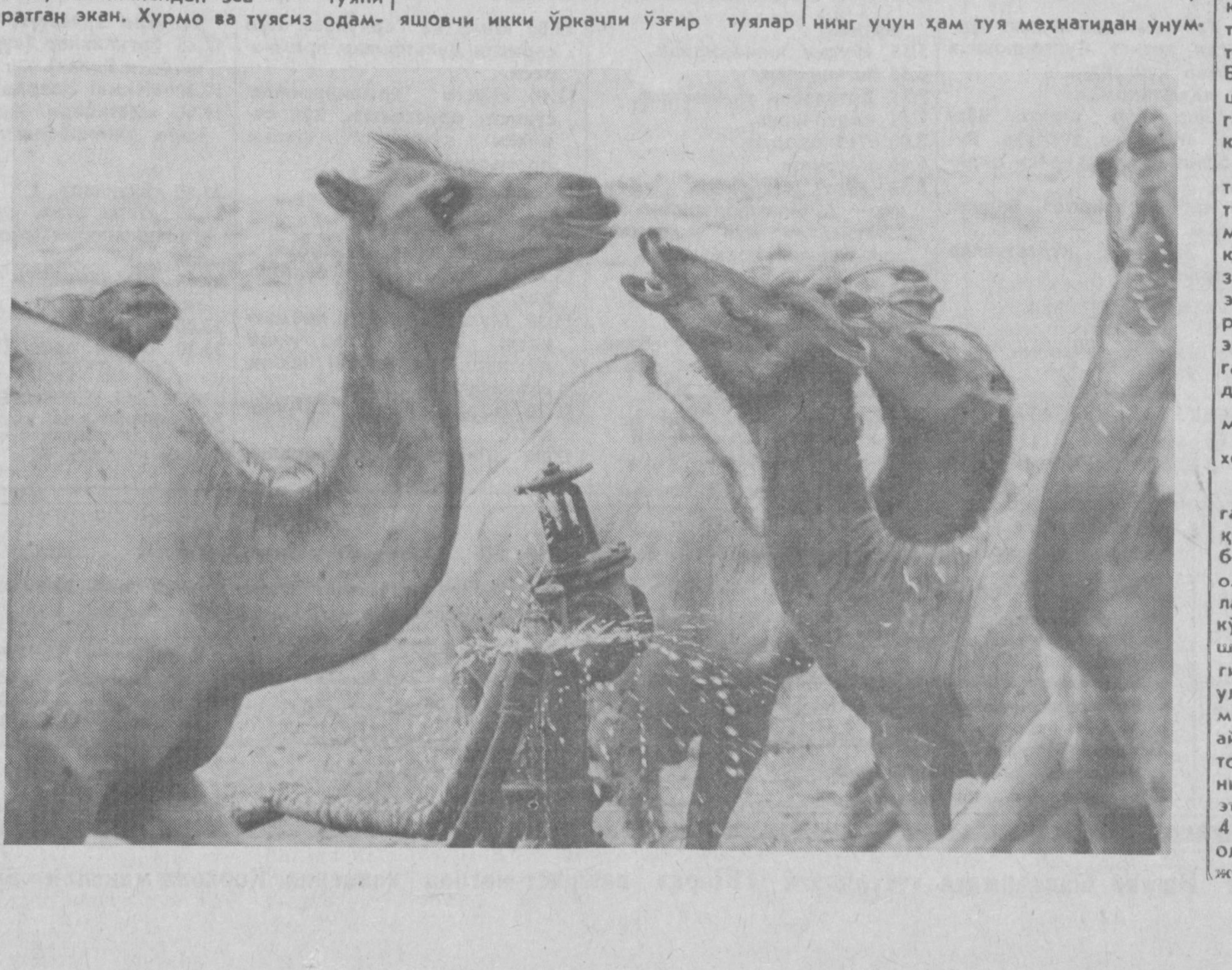

ТУЯЧИЛИК ИСТИҚБОЛЛИ ТАРМОҚ БЎЛАДИ

Қадимдан Қарши, Қарноб чўлларидан то Орол денгизигача чўзилиб кетган Қизилқум яйловларида зотдор туялар етиштирилган. Ота-боболаримиз бундай туяларнинг қадрқимматини яхши билишган. Туя гўшти ва шифобахш сутини тансиқ таом сифатида истеъмол қилганлар. Беморлар туя сутидан тайёрланган шубат билан дардига малҳам топганлар. Айниқса, туя юнгидан кийим-кечак тўқишни ўрнига қўйишган

Сир эмаски, собиқ империя пайтида олиб борилган сиёсат туфайли туялар сони бир неча баробарга камайиб кетди. Уларнинг бош сонини кўпайтириш, наслини яхшилаш эвазига маҳсулдорлигини оширишга эътибор берилмай келинди. Бинобарин, «Биз техника асрида яшаяпмиз, энди туяларга эҳтиёж қолмади», деган ақида узоқ вақт ҳукм суриб келди. Бунга ишонганлар мўмай даромадни бой бериб, янгилишдилар, холос.

Эндиликда, қўлга киритилган истиқлол шарофати билан, қолаверса давлатимиз раҳбариятининг қишлоқ хўжалигида олиб бораётган иқтисодий ислоҳотлари туфайли туячилик соҳасида ҳам кўзга кўринарли натижаларга эришилмоқда. Бунга мисол қилиб, сўнгги йилларда яйловларда туялар сони, улардан олинаётган маҳсулотлар салмоғи бирмунча ортиб бораётганини айтиш мумкин. Ўтган йили гўштга топширилган ҳар бир туянинг вазни 350-400 килограммни ташкил этди Ҳар бир ҳайвондан 2-3 ўрнига, 4 килограммдан ошириб жун қирқиб олинди. Тошкент районидаги Келес жунни қайта ишлаш фабрикасида бу хом ашёдан турли халқ истеъмоли моллари тайёрланаётир.

— Туячилик янги соҳа эмас, — деди республика «Қоракўл» ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғи ўринбосари Файзулла Нурмуҳамедов биз билан суҳбатда. — Кейинги йилларда бундай ҳайвонларни кўпайтиришга эътибор кучайтирилмоқда. Бир пайтлар бунга ҳеч ким назар қилмай қўйганди. Мана, эришилган мустақиллик, эркинлик шарофати билан «ўгай» соҳага ҳам аҳамият кучайди. Бу — юз бераётган иқтисодий қийинчилик шароитида умумманфаат йўлида қўйилаётган янги бир қадамдир.

Бугунги кунда республикамиз вилоятларидаги чорвадор районларда туячилик жадал ривожланиб бораётганини кўриш мумкин. Масалан, биргина Навоий вилоятининг Конимех районидаги «Маданият» давлат хўжалигида 1350 бош (шундан 560 боши она туя), Калинин номли давлат наслчилик хўжалигининг «Оёққудуқ» фермасида 3880 бош, Томди районидаги Балиманов номли хўжаликда 1180 бош туя оилавий пудрат усулида парвариш қилинаётганлиги бу соҳада нақадар жонкуяр кишилар меҳнат қилаётганидан далолат бериб турибди.

Шуни алоҳида қайд этиш керакки, туя боқишда бошқа чорва молларига нисбатан енгил жиҳатлари бор. Жумладан, уларга алоҳида ем берилмайди. Озуқаси фақат янтоқ. Туя хуш кўриб ейдиган терескен, қийровуқ, чогон, эрман-шувоқ ва шунга ўхшаш чўл ўсимликлари ўсиб ётган миллион -миллион гектарли дашти-биёбонлар бор. Қишга бу ўсимликлардан етарлича жамғариб қўйиш мумкин. Бу туячиликни янада жадал ривожлантириш учун қулай имкониятдир.

Аммо бу имкониятдан шу пайтгача етарли фойдаланилди деб бўлмайди. Ҳозир республикамизда 23 минг 100 бош туя бор. Шундан 15 мингги «Қоракўл» бирлашмасига қарашли фермаларда боқилмоқда. Вилоятлар бўйича — Қорақалпоғистонда туялар сони 2300 бош, Навоийда — 5850, Бухорода — 2315, Қашқадарёда — 491, Самарқанд, Жиззах, Сурхондарё вилоятларида 149, 113 ва 28 тадан туя боқилмоқда. Ҳар йили мавжуд туялардан 2 мингтагача бўталоқ олинмоқда. Бу жуда оз кўрсаткич.

Хулоса қилиб айтганда, тармоқни ривожлантириш учун ихтисослашган хўжаликларни кўпайтириш вақти келди. Бинобарин, истиқболда туячилик ўз ривожини топиб кетса, мустақил республикамиз халқ хўжалигида фойдали тармоқлардан бири бўлиб қолиши шубҳасиз.

Зоҳиржон ҲАЙДАРОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 31. VI

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 Болалар учун. «Совға».
18.40 «Наврўз нашидаси». Телефильм.
19.00 «Ватан меҳри». Адабий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Истиқлол қалдирғочлари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Анъаналар этади давом». Мусиқий кўрсатув.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Янги Чек масжидидан. «Муқаддас туҳфа».
21.50 Санъат усталари ижросида концерт.
22.40 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Темирйўлчи» (Қўқон) — «Пахтакор» (ёзиб олинган).
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Ассалому алайкум» (такрор.).
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.30 «Лаҳза». Хабарлар.
20.45 «Билиб қўйган яхши».
21.05 «Тўйлар муборак». Бадиий фильм.
22.10 «Лаҳза». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 —Кўрсатувлар тартиби.
5.00 «Якунлар».
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 В. Шекспир. «Қиш эртаги». Болалар учун телеспектакль.
10.00 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 1-серия (Австралия).
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Гол».
11.50 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 17 ва 18-сериялар.

* * *

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 А. Арафаилов чалади (аккордеон).
15.50 «Иқболи кулганда».
16.30 «Гол».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 «Технодром».
17.35 «Ҳафтанинг акс-садоси».
18.10 «Эндиликда». Ийд курбон ҳайити. Мусулмонлар байрами.
19.10 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 17-серия.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 18-серия.
20.55 «Спорт уик-энди».
21.10 «Ёзувчилар нималар ҳақида сукут сақлашади...». Л. Леонов.
«Янги студия» таништиради:
21.20 «Бомонд».
21.50 «Таржимаи ҳол».
22.20 «Монтаж».
22.40 «Ассалому алайкум».
23.35 «Джем-сейшн». А. Гародницкий. Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар.

*

00.15 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 1-серия (Австралия).

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Параллеллар».
8.10 «Шарман-шоу».
9.40 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?» Хатлар ҳақида мулоҳазалар
10.00 «Бола тилидан».
10.30 Кундузги сеанс. «Сеҳргарлик ва жодугарлик». Бадиий фильм.
11.40 «Американинг ёввойи табиати». Кўп серияли телефильм премьераси (АҚШ).
12.10 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
12.35 Хонаки экран. «Уруш қурбонлари». Бадиий фильм. «Фредерик Форсайт таништиради» телесериалидан (Овросиё ТВ).
14.15 Ишдан бўш пайтингизда. «Балиқ белгиси остида».
14.30 Янгиликлар.
14.45 «Оила юмушлари». Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунига.
15.15 Россияда бизнес.
15.40 «Ватандошлар». «Учинчи Қурия».
16.10 «Динозаврга айланмайлик».
16.25 «Ҳаётий Конституция». «Ҳамжиҳат ҳокимият» туркумидан ҳужжатли фильм (АҚШ).

*

17.00—19.40
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.40 Славян ёзуви ва маданияти байрамида.
19.55 Криминал хабарлар экрани.
20.05 «Қутқариш хизмати — 911».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «Ҳақиқат онлари».
22.25 Душанба куни детектив. «Лаки страйк» таништиради. «Лас-Вегасдаги олишув». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» туркумидан (АҚШ).
23.20 «Каунтдаун». Оммавий куй янгиликлари.

Сешанба, 1. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Ботир Зокиров». Фильм-концерт.
8.10 Болалар учун фильм. «Пан Кляксанинг саргузаштлари». 1-серия.
9.35 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.05 Болалар учун концерт.
10.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Ёлғончилар қасри», «Сирли сандиқ». Мультфильмлар.
18.35 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
18.55 «Камолот йўлида». Замира Номозова ва Ўлмас Оллоберганов.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Дунё воқеалари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Хизмат жойим—ички қўшинлар».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.40 «Болалигим — пошшолигим». Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунига бағишланган видеоканал.
00.10 «Тоҳир ва Зуҳра». Бадиий фильм.
01.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Эстрада концерти.
18.50 «Мулоқот». Тошкент вилоятида уй-жойларни хусусийлаштириш ҳақида.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.40 «Ишбилармонлар». «Болалар— келажагимиз» тадбирининг якунлари.
21.25 Ҳужжатли фильмлар саҳифаларида.
22.25 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 23.35— Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қувноқ нотачалар».
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 Мультфильмлар.
9.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 2-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар

Кундузги киноэкспресс

11.20 «Тўрт дўстнинг ҳаёти ва саргузаштлари». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
11.55 «Мактабдошлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
13.05 Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни. «Золушка ҳузурида зиёфатда».

*

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Ишбилармон кишилар хабарномаси».
14.40 «Конверсия ва бозор».
15.10 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.35 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.
16.05 Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни. «Умид» фестивали совриндорлари ва дипломантларининг якунловчи концерти.
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Тожикистон: бундан буён қандай бўлади!» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 Москва кинофестивали олдидан.
18.55 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни. «Бизнесменлар — болаларга» телемарафони.
22.45 «Матбуот-экспресс».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 2-серия.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Ретро-шлягер».
8.25 «Ҳақиқат онлари».
9.25 Кино музейи. «Катька—қоғоз ранет». Бадиий фильм.
10.55 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
11.15 «Кечки салон» саҳифаларида.
12.45 «К-2» таништиради: «Абзац».
13.30 «Рост» студияси. «Таклифнома».
14.00 Мульти-пульти.
14.30 Янгиликлар.
14.45 «Телебиржа».
15.15 «Ҳақиқатни асровчилар».
15.45 «Олтин новда». Мусаввир. Анатолий Васильев.
16.15 «Трансросэфир».

*

17.00—18.45
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.45 «Кремль атрофида. Сергей Шахрайга мактублар».
19.25 Н. Джигурда куйлайди.
20.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 174-серия.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.35 «Конституциянинг инқирози». «Ҳамжиҳат ҳокимият» туркумидан ҳужжатли фильм (АҚШ).
22.10 «Клип хиёбони».
22.25 «Санъат майдони». Е. Мравинский таваллудининг 90 йиллигига.

Чоршанба, 2. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Самарқанднинг мовий гумбазлари», «Бухороча эртак». Телефильмлар.
8.20 Болалар учун фильм. «Пан Кляксанинг саргузаштлари». 2-серия.
9.35 Турк тили.
10.05 «Кичкинтой» студияси. «Боғчада Тил байрами».
10.40 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор» — «Шифокор» (Гулистон). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Бугунги хабарлар.
18.50 Солиқ инспекцияси фаолиятидан.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Осойишталик посбонлари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Рақслар гулдастаси».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Республика газеталарининг шарҳи.
21.40 «Кўнгилда Ватан...». Тошкент тумани меҳнаткашлари билан учрашув.
23.10 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Болалар учун фильм. «Ойгул».
19.05 «Спринт».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Кинотриада.
20.50 «Мусиқий меҳмонхона».
21.30 «Орзулар оғушида». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 23.35— Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Мультфильм.
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Савдо кўприги».
9.50 «Тингланг, томоша қилинг...».
10.10 Мультфильмлар.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

11.20 «Тўрт дўстнинг ҳаёти ва саргузаштлари». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2, 3 ва 4-сериялар.
12.50 «Мактабдошлар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

*

14.00 Янгиликлар.
14.25 «Телемикст».
15.10 «50х50» телешоуси.
16.30 «Клуб 700».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Акс этиш» кўрсатувини таништиради.
18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.45 «Миниатюра».
19.00 «ТВ-версия».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Пушкинга бағишланади...».
20.55 «Ташланг ва ютиб чиқасиз».
21.25 «Берёзка» Давлат академик ансамблининг концерти.
22.00 Янгиликлар.
22.40 «Матбуот-экспресс».
22.50 Катталар учун мультфильм.
23.10 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. Исландия — Россия терма командалари. Исландиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Елканли спорт. Олимпиада чемпионларининг регатаси.
01.05 «L—клуб».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Санъат майдони». Е. Мравинский таваллудининг 90 йиллигига.
9.05 Репортёр. «Қирол».
9.20 «Олтин новда».
9.50 «Петербургликлар пойтахтда» «Терем-Квартет» ансамбли.
10.30 Кинокўзгу. «Вертовнинг сакраши».
12.10 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
12.35 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
12.50 «Омад кулиб боққанда».
13.50 Концерт.
14.05 «Бизнес: янги номлар».
14.20 Янгиликлар.
14.35 «Рост» студияси. «Яшил мактаб».
15.05 «Мен яшашни хоҳлайман».
15.35 «Трансросэфир».
16.20 «Ноу-хау».
16.50 «Ҳар бир кун байрам».

*

17.00—19.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.00 Баскетбол шарҳи.
19.30 «Нота бене» студияси.
20.25 «Ксюша ҳузурида».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «60 дақиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви.
22.30 «Экзотика».
23.30 «Осойишта уй».

Пайшанба, 3. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Машрабни куйлаб». Фильм-концерт.
8.10 «Кенжатойдан қўрқ, эй ғаним». Бадиий фильм.
9.15 «Бутун умр давомида». Телефильм.
9.35 Араб тили.
10.05 «Истеъдодларни излаймиз».
10.50 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Шоирлар —болаларга».
18.50 «Инсон ва қонун».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Қоялар орасида». Манзарали фильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Ўзбек куйларидан концерт.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.40 «Ёшлик» студияси. «Зиё».
22.40 Мусиқали учрашувлар.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Бир поғона юқори». Телефильм.
19.00 Болалар учун. «Табассум».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Бумеранг». Экологик кундалик.
20.30 «Пульс». Хабарлар.
20.45 «Бу оқшомда».
21.55 Газеталар саҳифаларида (рус тилида).
22.05 «Пульс». Хабарлар.
22.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 20.20, 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.25 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.10 Болалар телевидениесининг уюшмаси.
9.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 3-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

11.20 «Бекат назоратчиси». Телевизион бадиий фильм.
12.25 «Озодлик дарвозаси». Ҳужжатли фильм премьераси.

*

13.30 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
16.10 «Джем».
16.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар». Танаффус пайтида (17.00) — Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.50 «Янги номлар». Концерт.
18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.55 В. Этуш ҳақида кўрсатув.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 Телеэкранда биринчи марта. «Юксак ёруғлик сари йўл». Бадиий фильм (Леди Гамильтон тарихи). (ГФР, Франция, Италия).
22.00 «Индонезияда тайёрланган».
22.30 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Матбуот-экспресс».
23.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 3-серия.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Тонгги концерт.
8.15 Маза, таътиллар. «Телба Лори». Бадиий фильм.
10.15 «Кузирхоним».
11.00 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 174-серия.
11.50 «Сиз яратган боғ».
12.20 «Қайтиш».
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 Кундузги сеанс. «Шўнғувчи бомбардимончи самолёт хроникаси». Бадиий фильм.
14.20 «Параллеллар».
14.35 Янгиликлар.
14.50 «Трансросэфир».
15.35 «М-трест».
15.55 «Янги иллюзион».
16.25 Криминал хабарлар экрани.
16.35 «Қудуққа тупурма».

*

17.00—19.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.30 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 175-серия.
20.20 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
20.50 Спорт кўрсатуви.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «Келинг, аниқлаб олайлик».
21.50 «Россияни қандай қилиб эпақага келтириш мумкин?». Конституция лойиҳасининг муҳокамаси.
22.30 Катталар учун мультфильм.
22.45 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

Жума, 4. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Сув кетар, тош қолар». Телефильм.
8.00 «Мен сизни севардим». Бадиий фильм.
9.30 «Мардлар қўриқлайди Ватанни». Мусиқий кўрсатув.
10.15 Болалар учун. «Раҳмат, меҳрибонлар!».
10.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Ғазалхон ёшлигим».
18.55 «Хусусийлаштириш — давр талаби».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё воқеалари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Янги китоблар.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ўзбекистоннинг йўли битта — олға юриш!». 1-қисм.
22.10 «Хотира». Халқ артисти Мукаррама Турғунбоеванинг 80 йиллигига.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Чевар Мария». Бадиий фильм.
9.50 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Е. Мравинский дирижёрлик қилади».

Театр шинавандалари, Сизлар учун!

11.55 Ж. Килти. «Ёқимтой ёлғончи». М. Горький номли Москва Бадиий академик театрининг фильм-спектакли.

*

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Бридж».
14.50 «Бизнес-класс».
15.05 «Ён дафтар».
15.10 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига. Кинокўрсатув.
16.10 «Бизнинг мусиқий клуб».
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.20 Давлатлараро «Останкино» телеканали «МДҲ учун умумий бозор» кўрсатувини таништиради.
17.45 «Инсон ва қонун».
18.15 «03-вагон».
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
20.40 «Детективлар клуби»да. Телеэкранда биринчи марта. «Кинода ўлим». Бадиий фильм («Мосфильм», «Слово» студияси, Одесса киностудияси).
22.00 «Ҳеч нарса ҳақида репортаж».

«ВИД» таништиради:

22.15 «Сиёсий бюро».
22.50 «Музобоз».
00.05 «Авто-шоу».
00.20 «Обоз» майдончаси. «На-на» гуруҳи. Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар.

*

01.20 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Бўйсунмас купина».
8.25 «Джентльмен-шоу».
8.55 «Ҳайвонот оламида».
9.55 «К-2» таништиради.
10.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 175-серия.
11.40 «Ишдан бўш пайтингизда».
11.55 Н. Джигурда куйлайди.
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 «Ижица».
13.35 Мульти-пульти.
13.45 Ҳужжатли фильм.
14.05 «Рост» студияси. «Киммнинг томони».
14.35 Янгиликлар.
14.50 «Клип хиёбони».
15.05 «Телебиржа».
15.35 «Трансросэфир».
16.05 Жума кунлари Дисней. «Ер сайёрасига юборилган». Бадиий фильм. 13-серия.

*

17.00—19.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.30 Александр Дольский куйлайди.
19.55 «Задорнов қўшув «Плюс».
20.45 Катталар учун мультфильм.

*

21.00 Туркия телевидениеси Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Спорт кўрсатуви.
21.35 Телеэкранда — премьера. «Отинг Ўчсин Ўлим». Бадиий фильм. «Фредерик Форсайт таништиради» телесериалидан (Овросиё ТВ).
23.20 «Ролан Гаррос». Теннис турнири.
23.50 «Эс-Эн-Си» тунги клуби.

Шанба, 5. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузаштлари». Бадиий фильм.
9.25 «Алифбо сабоқлари».
9.55 «Тадбиркор».
10.35 «Ёшлик» студияси. «Минг маржондан бир маржон».
11.25 «Мушоира». Адабий кўрсатув.
11.55 Донийёр Тошмуҳамедов куйлайди.
12.30 «Меҳр».
13.00 «Қалдирғоч». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
13.40 «Сенинг замондошинг».

* * *

17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 «Кичкинтой» студияси. «Томоша».
18.25 «Ёшлик» студияси. «Сирли остона».
18.50 Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига. «Оламни асранг». Бевосита мулоқот.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Нурли Тошкент оқшомлари». Телефильм.
20.00 Республика газеталарининг шарҳи.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчи қизлар ансамблининг концерти.
21.00 «Туркистон» ахбороти.
21.30 «Ўзбекистоннинг йўли битта — олға юриш!». 2-қисм.
22.20 «Ака-ука совчилар». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий драма театрининг спектакли.
24.00 «Тунги ёғду». Дам олиш программаси.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

5.45, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.50 Эрталабки гимнастика.
6.00 «Матбуот-экспресс».
6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.30 «Спорт-имконият».
8.00 «Марафон-15» таништиради.
8.25 «Экстро-НУЖ».
8.55 Шанба куни дастхат.
9.25 Экологик шарҳ.
9.40 Тиббиёт ҳамма учун.
10.20 Г. Улетова куйлайди.
11.05 «Соло».
11.35 «Ҳарбий ревю».
12.05 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
12.30 «Марафон-15».
13.20 «Муз устида Россия балети».
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Мулкдор алифбоси».
14.35 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.
15.35 «Марказий экспресс». Европа тележурнали.
16.05 «Шаҳзода ва Сув париси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.50 «Қизил квадрат».
17.30 «Ҳайвонот оламида».
18.10 «Оба-на-Угол-шоу».
18.40 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Помпейнинг сўнгги кунлари». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Помпейнинг сўнгги кунлари». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
21.10 Шоир ҳақида романс. Н. Караченцов бенефиси.
22.05 «Резонанс» студияси таништиради.
22.30 «Матбуот-экспресс».
22.40 «Мусиқий жилолар».
23.00 Янгиликлар.
23.35 Футбол. Россия чемпионати. «Динамо» (Москва) — «Ротор» (Волгоград). «Динамо» Марказий стадионидан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
7.55 «730-формула».
8.25 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш».
8.55 «Ҳали англанмаган конинот».
9.25 «Бурда моден» тавсия этади...
9.55 «Грибоедовнинг Чаадаев ҳузурига ташрифи».
10.10 Кундузги сеанс. «Гаровга олинган».

*

11.45—15.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

11.45 «Дунё воқеалари».
11.55 «Рангинкамон» (тожик тилида).
12.40 «Безнен мирас» (татар тилида).
13.25 Дўстлик тароналари.
14.05 «Чисен» (корейс тилида).
14.45 «Фан мўъжизалари».
15.15 «Бу сирли олам».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

15.30 «Ретро-шлягер».
16.00 «Мутлақо махфий».

*

17.00—19.35
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.35 «К-2» таништиради: «Америка юлдузлари».
20.05 «Мусиқа йирик планда». Пианиночи Владимир Селивохин.
20.50 Спорт кўрсатуви.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Телеэкранда — премьера. «Ўлиш қўрқинчли эмас». Бадиий фильм.
23.00 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

Якшанба, 6. VI

● ЎзТВ I

7.00 Турсунбой Парпиев куйлайди.
7.40 «Ўлмас мерос». Телефильм.

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 18—19-сериялар.
10.00 «Аҳвол қандай, чемпион!». Оғир атлетикачи Эркин Каримов ҳақида телеочерк.
10.20 «Мактаб ва ҳаёт».
11.00 «Халқ ижодиёти». Шомурод бахши Тоғай ўғли.
11.50 «Ватанпарвар». Жумҳурият ёшларини ҳарбий хизматга чақирув масалаларига бағишланади. Бевосита мулоқот.
12.40 Инглиз тили.
13.10 «Мулоҳаза». Яна муҳаббат ҳақида.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Ширинтой».
18.30 Футбол майдонларида.
19.00 «Мутахассислик ва жаҳон тиллари».
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 «Ойнаи жаҳонда...».
20.25 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Султонпошша Ўдаева куйлайди.
21.00 «Ҳафтанома».
21.40 Бир асар тарихи. Чўлпон. «Кеча ва кундуз». Видеофильм премьераси олдидан.
22.20 «Мис фаришта». Бадиий фильм.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

7.00—12.00

* * *

17.00—23.30
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

5.50, 7.30, 23.15 —Кўрсатувлар тартиби.
5.55 «Руҳни чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.35 Эрталабки гимнастика.
7.45 «Авто-шоу».
8.00 «Технодром».
8.10 «Марказ».
8.40 «Эрта саҳарлаб». «Денвер— динозаврларнинг энг сўнггиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.10 «Ҳамма уйдалигида».
9.40 «Спортлото» тиражи.
9.55 «Тонг юлдузи».
10.45 Киноҳақиқатми! «Валерий Чкалов». Бадиий фильм («Ленфильм», 1941 й.).

«КТВ-I» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:

13.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

14.00 Янгиликлар.
14.15 Мультфильм.
14.30 «Саёҳатчилар клуби».
15.20 «Ҳунарли хор бўлмайди».
15.30 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
16.20 Эфирда бевосита мулоқот.
17.00 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.00 «Нима! Қаерда! Қачон!».
19.00 «Матадор». Канн 46-халқаро кинофестивали.

*

21.00 «Якунлар».
21.45 «Тарк этма, севги...». В. Толкунованинг ижодий кечаси.
22.40 «Подлеморье мамлакати». Телефильм.
23.00 Янгиликлар.
23.20 «Рок-н ролл TV».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 «Фақат сиз учун».
7.55 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
8.20 «Рост» студияси.
8.50 «Фольклор».
9.20 «03» кўрсатуви.
9.50 «Ати-бати...».

*

10.20—13.55
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

10.20 «Дунё воқеалари».
10.30 «Истеъдод». М. Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси битирувчилари билан учрашув.
11.35 «Замандас» (қозоқ тилида).
12.20 «Цирк! Цирк! Цирк!».
13.05 «Қудратимиз — дўстликда» (қорақалпоқ тилида).
13.40 «Бу сирли олам».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

13.55 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора Плашч».
14.45 «Бир санъаткор театри». В. Э. Борисов-Мусатов.
15.05 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.
16.05 Театр сафари. А. Н. Островский. «Қайноқ қалб». Малий театр спектаклида.
16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—19.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.15 Си-Би-Эс кинотеатри. «Ҳаммасини ташлаган ота». Бадиий фильм.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «А» программаси.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

РЕДАКЦИЯЛАР:
Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Ижтимоий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16
Жиноятчиликка қарши кураш — 33-76-04, 32-26-70.
Вилоят мухбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Хатлар, ахборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16.
«Осиё бозори» — 33-41-89, 33-38-55.
Котибият — 33-72-83, 32-53-06.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.

Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ:
Андижонда — 4-48-85; Қаршида — 3-25-79;
Бухорода — 3-96-12; Самарқандда — 35-22-90;
Гулистонда — 2-26-22; Урганчда — 6-72-60;
Жиззахда — 3-31-86; Термизда — 2-23-01;
Навоийда — 3-74-76; Фарғонада — 6-37-16.
Нукусда — 2-42-62;
Навбатчи муҳаррир: А. ПЎЛАТОВ.

● Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.
● Эълонлар кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.
● Қўлёзмалар ҳажми чекланмайди.
● Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000120.

Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Ҳажми 2 босма табоқ, тиражи 166.770 нусха.
Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 20.40.
Г—221. № 98.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси 41-уй.

1 2 3 4 5 6.